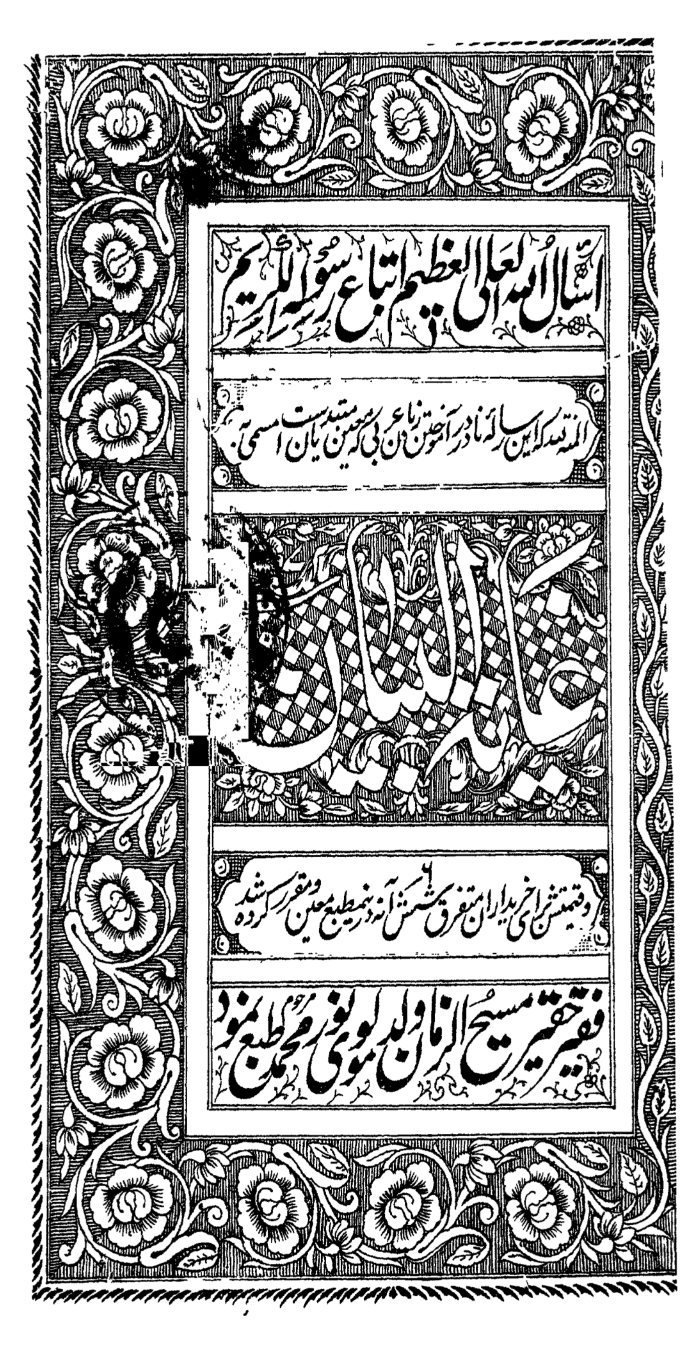

اسئال الله العلی العظیم اتباع رسوله الکریم
الحمد لله که این رساله نادر آموختن زبان عربی که معین مبتدیان است مسمی به
غایة البیان
و قیمتش برای خریداران متفرق شش آنه و بهمه مطبع معین و مقرر کرده شد
فقیر حقیر مسیح الزمان ولد مولوی محمد مرحوم طبع نمود

الا عالم با عمل و تارک دنیا
نه حارص و طماع ۱۲

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي انزل القرآن وجعله امام الكتب وسماه بالفرقان والصلوة

همه ستایش خدا را که نازل کرد قرآن و گردانید او را سر کتابها و نامید او را بفرقان و درود کامل

والسلام على المرسل الى الخلائق من ملك وانس وجان وعلى اله واصحابه ذوي

و سلام نازل باد بر کسیکه او فرستاده شده است سوی جمیع مخلوق از فرشته و آدمی و پری و بر آل او و اصحاب او که صاحبان

القرب والعرفان ✤ امابعد فيقول الفقير الى رحمة ربه الغني الشيخ زين الدين

نزدیک خدا شناسی اند لیکن بعد حمد و صلوة میگوید محتاج سوی رحمت رب خود که غنی است شیخ زین الدین

بن الشيخ محمد سعيد العربي القرشي الشافعي اليمني القادري الاشعري ان هذه

پسر شیخ محمد سعید که زاد بوم او عرب و قریش است و شافعی مذهب متوطن یمن مرید سید عبد القادر و معتقد

قاعدة في محاورة لسان العرب لمن لا يقدر على التكلم بها من الاخوان في الجواب

ابو الحسن اشعری است هر آینه این قاعده ایست در محاوره زبان عرب مر کسیکه قدرت ندارد بر گفتگو بآن زبان از برادران

والسؤال وهي نافعة لكل احد من الصغار والكبار كثيرة النفع سريعة الفهم وسميتها

در جواب سوال و این نافع است هر کسی را از خورد و کلان بسیار نفع دهنده است زود فهم است و نامیدم او

غاية البيان في معرفة افضل اللسان قال النبي صلى الله عليه وسلم احبوا

غایت البیان در شناخت بزرگترین زبان فرمود نبی درود برساند خدا بر او و سلام دوست

العرب لثلث لاني عربي والقرآن عربي وكلام اهل الجنة في الجنة عربي

عرب را بسبب سه چیز چه من عربی ام و قرآن عربی است و گفتگوی اهل جنت در جنت عربی است

رواه الطبراني في الاوسط قطعة تعلم فليس المرء يولد عالما وليس اخو علم كمن هو

روایت کرد این حدیث طبرانی از معجم اوسط این قطعه ایست بیاموز چه نیست ایچ مرد پیدا شده دانا و نیست صاحب دانائی مانند کسیکه او

بِأَهْلٍ وَإِنَّ كَبِيرَ الْقَوْمِ لَا عِلْمَ عِنْدَهُ ۞ صَغِيرٌ إِذَا الْتَفَّتْ عَلَيْهِ الْمَحَافِلُ **قِطْعَةٌ**

و نا اہل ست و البتہ بزرگ قوم کہ نیست علم نزد او خرد ست ہر گاہ ہجوم کنند بر وے اہل مجلسہا

بِقَدْرِ لُغَاتِ الْمَرْءِ يَكْثُرُ نَفْعُهُ ۞ وَتِلْكَ لَهُ عِنْدَ الْمُهِمِّ عَوَانٌ فَحَافِظْ عَلَى جَمْعِ اللُّغَاتِ

باندازہ لغات مرد بسیار میشود نفع او و آن ہمہ اورا نزد کار عظیم مددگار ست پس نگہبانی کن بر گرد کردن

مُجِدًّا ۞ وَكُلُّ لِسَانٍ فِي الرِّجَالِ بِيَانُهُ ۞ وَهٰذَا أَوَانُ الشُّرُوعِ فِي الْمَقْصُودِ

کوشان و ہر زبان در مردان بمنزلہ یک انسان ست و این وقت آغاز کردن ست در مقصود

بِالْإِعَانَةِ وَإِلَيْهِ التُّكْلَانُ **بَابٌ فِي ذِكْرِ مُفْرَدَاتِ الْأَلْفَاظِ الْمُذَكَّرَةِ** جَاءَ

بمددگاری و بسوے اوست توکل و اعتماد این باب در ذکر مفردات الفاظ برآمد آمد

جَاءُوا يَجِيءُ تَجِيءُ جِئْتَ جِئْتُمَا جِئْتُمْ لِمَ جِئْتَ لِمَ جِئْتُمَا لِمَ جِئْتُمْ

آمدند آید آید آمدی آمدید آمدید چرا آمدی چرا آمدید چرا آمدید

مِنْ أَيْنَ جِئْتَ مِنْ أَيْنَ جِئْتُمَا مِنْ أَيْنَ جِئْتُمْ غَدًا أَجِيءُ الْيَوْمَ أَجِيءُ

از کجا آمدی از کجا آمدید از کجا آمدید فردا خواہم آمد امروز آیم

إِنْ جِئْتَ جِئْنَا جِئْ مَتَى تَجِيءُ جِئْتُ بِالْأَمْسِ إِلَى بَيْتِكُمْ فَلَمْ أَجِدْكُمْ ذَهَبْتَ

اگر تو آئی ما آئیم بیا کے خواہی آمد آمدم بدیروز بسوے خانہ شما پس نیافتم شمارا رفتی

ذَهَبْتُمَا ذَهَبْتُمْ مَتَى ذَهَبْتَ مَتَى ذَهَبْتُمَا مَتَى ذَهَبْتُمْ لِمَ ذَهَبْتَ لِمَ ذَهَبْتُمَا

رفتید رفتید کے رفتہ بودی کے رفتہ بودید کے رفتہ بودید چرا رفتہ بودی چرا رفتہ بودید

لِمَ ذَهَبْتُمْ إِذْهَبْ لَا تَذْهَبْ جَلَسْتَ جَلَسْتُمَا جَلَسْتُمْ مَتَى جَلَسْتَ

چرا رفتہ بودید برو مرو نشستی نشستید نشستید کے نشستی

مَتَى جَلَسْتُمَا مَتَى جَلَسْتُمْ لِمَ جَلَسْتَ لِمَ جَلَسْتُمَا لِمَ جَلَسْتُمْ مَتَى جِئْتَ مَتَى جِئْتُمَا

کے نشستید کے نشستید چرا نشستی چرا نشستید چرا نشستید کے آمدی کے آمدید

مَتَى جِئْتُمْ قُمْتَ قُمْتُمَا قُمْتُمْ لِمَ قُمْتَ لِمَ قُمْتُمَا لِمَ قُمْتُمْ مَا قُلْتَ مَا قُلْتُمَا مَا قُلْتُمْ

کے آمدید برخاستی برخاستید برخاستید چرا استادی چرا استادید چرا استادید چہ گفتی چہ گفتید چہ گفتید

لِمَ قُلْتَ لِمَ قُلْتُمَا لِمَ قُلْتُمْ مَتَى قُلْتَ مَتَى قُلْتُمَا مَتَى قُلْتُمْ دَخَلْتَ دَخَلْتُمَا دَخَلْتُمْ

چرا گفتی چرا گفتید چرا گفتید کے گفتی کے گفتید کے گفتید درآمدی درآمدید درآمدید

لِمَ دَخَلْتَ لِمَ دَخَلْتُمَا لِمَ دَخَلْتُمْ مَتَى دَخَلْتَ مَتَى دَخَلْتُمَا مَتَى دَخَلْتُمْ خَرَجْتَ

چرا درآمدی چرا درآمدید چرا درآمدید کے درآمدی کے درآمدید کے درآمدید بیرون آمدی

خَرَجْتُمَا خَرَجْتُمْ لِمَ خَرَجْتَ لِمَ خَرَجْتُمَا لِمَ خَرَجْتُمْ مَتَى خَرَجْتَ مَتَى خَرَجْتُمَا

بیرون آمدید بیرون آمدید چرا بیرون آمدی چرا بیرون آمدید چرا بیرون آمدید کے بیرون آمدی کے بیرون آمدید

مَتَى خَرَجْتُمْ ضَرَبْتَ ضَرَبْتُمَا ضَرَبْتُمْ أَكَلْتَ أَكَلْتُمَا أَكَلْتُمْ شَرِبْتَ شَرِبْتُمَا

کے بیرون آمدید زدی زدید زدید خوردی خوردید خوردید آشامیدی آشامیدید

شربتم لم اكلت لم اكلتما لم اكلتم لم شربت لم شربتما لم شربتم متى اكلت

متى اكلتما متى اكلتم متى شربت متى شربتما متى شربتم فرحت

فرحتما فرحتم حزنت حزنتما حزنتم ضحكت ضحكتما ضحكتم بكيت بكيتما

بكيتم كيف حالك كيف حالكما كيف حالكم ما فعلت ما فعلتما ما فعلتم

فعلت فعلتما فعلتم سمعت سمعتما سمعتم علمت علمتما علمتم رحمت

رحمتما رحمتم لم رحمت لم رحمتما لم رحمتم متى رحمت متى رحمتما

متى رحمتم لا ترحم لا ترحمان لا ترحموا متى جئت ومتى شئت

تعال تعاليا تعالوا هات هاتا هاتوا متى تنام استيقظنا استيقظ اين

متى لم كيف عسى لعل ليت رب اخذ **فصل في ذكر المفرد المذكر**

المتكلم امنت صليت حججت اكلت شربت دخلت خرجت وعلى

هذا فقس **فصل في ذكر الجمع المتكلم المعظم نفسه او معه غيره** امنا تعلمنا

علمنا اكلنا شربنا دخلنا خرجنا وعلى هذا فقس **فصل في ذكر المذكر الغائب**

آموزانیدیم خوردیم آشامیدیم درآمدیم بیرون آمدیم

جاء جاءا جاءوا لم جاء لم جاءا لم جاءوا من اين جاء من اين جاءا من اين

آمد آمدند آمدند چرا آمد چرا آمدند چرا آمدند از کجا آمد از کجا آمدند

جاءوا ذهب ذهبا ذهبوا متى ذهب متى ذهبا متى ذهبوا لم ذهب لم ذهبا

ذهبوا جلس جلسا جلسوا متى جلس متى جلسا متى جلسوا قام قاما قاموا متى قام

متى قاما متى قاموا لو قام لو قاموا قال قالا قالوا لو قال لو قالا لو قالوا

که برخاست کی برخاستند چرا برخاست چرا برخاستند گفت گفتند چرا گفت چرا گفتند

متى قال متى قالا متى قالوا دخل دخلا دخلوا لو دخل لو دخلا لو دخلوا

که گفت که گفتند درآمد درآمدند چرا درآمد چرا درآمدند

متى دخل متى دخلا متى دخلوا خرج خرجا خرجوا لو خرج لو خرجا لو خرجوا متى خرج

که درآمد که درآمدند برآمد برآمدند چرا برآمد چرا برآمدند که برآمد

خرجا متى خرجوا ضرب ضربا ضربوا لو ضرب لو ضربا لو ضربوا متى يضرب متى

که برآمدند زد زدند چرا زد چرا زدند که زند

يضربان متى يضربون لو لا يضرب لو لا يضربان لو لا يضربون أكل أكلا أكلوا متى أكل

که زنند چرا نزند چرا نزنند خورد خوردند که خورد

متى أكلا متى أكلوا شرب شربا شربوا متى شرب متى شربا متى شربوا لو شرب

که خوردند آشامید آشامیدند که آشامید که آشامیدند چرا آشامید

لو شربا لو شربوا لو لا يشرب لو لا يشربان لو لا يشربون فرح فرحا فرحوا لو فرح لو

چرا آشامیدند چرا نیاشامد چرا نیاشامند خوش شد خوش شدند چرا خوش شد

لو فرحا لو فرحوا لو لا يفرح لو لا يفرحان لو لا يفرحون حزن حزنا حزنوا لو لا يحزن لو لا يحزنان

چرا خوش شدند چرا خوش نشود چرا خوش نشوند غمگین شد غمگین شدند چرا غمگین نشود

لو لا يحزنون ضحك ضحكا ضحكوا لو ضحك لو ضحكا لو ضحكوا فعل فعلا فعلوا متى

چرا غمگین نشوند خندید خندیدند چرا خندید چرا خندیدند کرد کردند چرا

فعل متى فعلا متى فعلوا لو لا يفعل لو لا يفعلان لو لا يفعلون قتل قتلا قتلوا

کرد کردند چرا نکند چرا نکنند کشت کشتند

لو قتل لو قتلا لو قتلوا لو لا يقتل لو لا يقتلان لو لا يقتلون سمع سمعا سمعوا

چرا کشت چرا کشتند چرا نکشد چرا نکشند شنید شنیدند

لو سمع لو سمعا لو سمعوا علم علما علموا متى علم متى علموا لو لا يعلم لو لا يعلمان

چرا شنید چرا شنیدند دانست دانستند چرا نداند

لو لا يعلمون تعلم تعلما تعلموا متى يتعلم متى يتعلمان متى يتعلمون رحم

چرا ندانند آموخت از باب تفعل آموختند که آموزد که آموزند رحم کرد

رحما رحموا متى رحم متى رحما متى رحموا لو لا يرحم لو لا يرحمان لو لا يرحمون

رحم کردند که رحم کرد که رحم کردند چرا رحم نکند چرا رحم نکنند

فصل في ذكر المخاطب الحاضر جئت جئتما جئتن لو جئت لو جئتما

آمدی تو آمدید شما آمدید زنان شما چرا آمدی چرا آمدید

لِمَ جِئْتُنَّ مِنْ اَيْنَ جِئْتِ مِنْ اَيْنَ جِئْتُمَا مِنْ اَيْنَ جِئْتُنَّ ضَحِكْتَ ضَحِكْتُمَا ضَحِكْتُنَّ

چرا آمدید ازکجا آمدی از کجا آمدید دو کس ازکجا آمدید شما زنان خندید خندید دو کس خندیدید

مَتٰى ضَحِكْتِ مَتٰى ضَحِكْتُمَا مَتٰى ضَحِكْتُنَّ ذَهَبْتِ ذَهَبْتُمَا ذَهَبْتُنَّ مَتٰى ذَهَبْتِ

کے خندیدی کے خندیدید دو کس کے خندیدید شما زنان رفتی رفتید دو کس رفتید شما زنان کے رفتی

مَتٰى ذَهَبْتُمَا مَتٰى ذَهَبْتُنَّ لِمَ لَا تَذْهَبِيْنَ لِمَ لَا تَذْهَبَانِ لِمَ لَا تَذْهَبْنَ مَا فَعَلْتِ

کی رفتید دو کس کے رفتید شما زنان چرا نروی چرا نروید دو کس چرا نروید شما زنان چه کردی

مَا فَعَلْتُمَا مَا فَعَلْتُنَّ مَتٰى فَعَلْتِ مَتٰى فَعَلْتُمَا مَتٰى فَعَلْتُنَّ لِمَ فَعَلْتِ لِمَ فَعَلْتُمَا لِمَ فَعَلْتُنَّ

چه کردید دو کس چه کردید شما زنان کی کردی کی کردید دو کس کی کردید شما زنان چرا کردی چرا کردید دو کس چرا کردید

لِمَ لَا تَفْعَلِيْنَ لِمَ لَا تَفْعَلَانِ لِمَ لَا تَفْعَلْنَ قَتَلْتِ قَتَلْتُمَا قَتَلْتُنَّ لِمَ قَتَلْتِ لِمَ قَتَلْتُمَا

چرا نکنی چرا نکنید دو کس چرا نکنید شما زنان کشتی کشتید دو کس کشتید شما زنان چرا کشتی چرا کشتید

لِمَ قَتَلْتُنَّ لَا تَقْتُلِيْنَ لَا تَقْتُلَانِ لَا تَقْتُلْنَ سَمِعْتِ سَمِعْتُمَا سَمِعْتُنَّ مَتٰى سَمِعْتِ

چرا کشتید شما زنان نکشی نکشید دو کس نکشید شنیدی شنیدید کی شنیدی

سَمِعْتُمَا مَتٰى سَمِعْتُنَّ اِلٰى مَتٰى تَسْمَعِيْنَ اِلٰى مَتٰى تَسْمَعَانِ اِلٰى مَتٰى تَسْمَعْنَ مِمَّنْ سَمِعْتِ

کے شنید تا کی شنوی تو یک زن تا کی شنوید شما دو کس تا کی شنوید شما زنان از که شنیدی

مِمَّنْ سَمِعْتُمَا مِمَّنْ سَمِعْتُنَّ عَلِمْتِ عَلِمْتُمَا عَلِمْتُنَّ اِلٰى مَتٰى تَعَلَّمِيْنَ اِلٰى مَتٰى تَعَلَّمَانِ اِلٰى مَتٰى

از که شنید دو کس از که شنیدید شما زنان دانستی دانستید تا کی آموزی تا کی آموزید دو کس تا کی آموزید

تَعَلَّمْنَ رَحِمْتِ رَحِمْتُمَا رَحِمْتُنَّ لِمَ لَا تَرْحَمِيْنَ لِمَ لَا تَرْحَمَانِ لِمَ لَا تَرْحَمْنَ مَتٰى تَرْحَمِيْنَ مَتٰى تَرْحَمَانِ

رحم کردی رحم کردید رحم کردید چرا رحم نکنی چرا رحم نکنید و چرا رحم نکنید کے رحم کنی کے

مَتٰى تَرْحَمْنَ **فصل** فِىْ ذِكْرِ المُؤَنَّثِ الغَائِبَةِ جَاءَتْ جَاءَتَا جِئْنَ لِمَ جَاءَتْ لِمَ جَاءَتَا

رحم کنید فصل در بیان مؤنث غائبه آمد آن یک زن آمدند آن دو زن آمدند آنها زنان چرا آمد چرا آمدند

لِمَ جِئْنَ مِنْ اَيْنَ جَاءَتْ مِنْ اَيْنَ جَاءَتَا مِنْ اَيْنَ جِئْنَ ذَهَبَتْ ذَهَبَتَا ذَهَبْنَ لِمَ

چرا آمدند از کجا آمد از کجا آمدند آن دو زن از کجا آمدند همه زنان رفت رفتند دو زن رفتند بسیار

ذَهَبَتْ لِمَ ذَهَبَتَا لِمَ ذَهَبْنَ جَلَسَتْ جَلَسَتَا جَلَسْنَ مَتٰى جَلَسَتْ مَتٰى جَلَسَتَا

چرا رفت چرا رفتند نشست نشستند کے نشست

مَتٰى جَلَسْنَ لِمَ جَلَسَتْ لِمَ جَلَسَتَا لِمَ جَلَسْنَ قَامَتْ قَامَتَا قُمْنَ مَتٰى تَقُوْمُ مَتٰى

کے نشستند چرا نشست چرا نشستند ایستاد ایستادند کے ایستد

تَقُوْمَانِ مَتٰى يَقُمْنَ قَالَتْ قَالَتَا قُلْنَ لِمَ قَالَتْ لِمَ قَالَتَا لِمَ قُلْنَ مَتٰى قَالَتْ مَتٰى

ایستند دو زن کے ایستند همه زنان گفت گفتند چرا گفت چرا گفتند کے گفت

قَالَتَا مَتٰى قُلْنَ دَخَلَتْ دَخَلَتَا دَخَلْنَ مَتٰى دَخَلَتْ مَتٰى دَخَلَتَا مَتٰى دَخَلْنَ

کے گفتند در آمد در آمدند کے در آمد کے در آمدند

صیغه مضارع ... حال و استقبال

خرجنا خرجن لم خرجت لم خرجنا لم خرجن متى خرجت متى خرجنا متى خرجن

برآمدند چرا برآمد چرا برآمدند دو زن چرا برآمدند همه زنان کی برآمد زن کی برآمدند

أين كانت أين كانتا أين كن متى كانت متى كانتا متى كن ضربت ضربتا ضربن

کجا بود یک زن کجا بودند دو زن کجا بودند کے بود کے بودند زده زدند

لم ضربت لم ضربتا لم ضربن متى ضربت متى ضربتا متى ضربن لم لا تضرب لم

چرا زد چرا زدند کے زد کے زدند چرا نزد چرا نزدند

لا تضربان لم لا يضربن أكلت أكلتا أكلن متى أكلت متى أكلتا متى أكلن لم لا تأكل لم

چرا نزدند خورد خوردند کے خورد کے خوردند چرا نخورد

لا تأكلان لم لا يأكلن شربت شربتا شربن لم لا تشرب لم لا تشربان لم لا يشربن

چرا نخوردند نوشید نوشیدند چرا ننوشد چرا ننوشند

متى شربت متى شربتا متى شربن فرحت فرحتا فرحن لم لا تفرح لم لا تفرحان لم

کے نوشید کے نوشند شاد شد شاد شدند چرا شاد نشود

لا يفرحن حزنت حزنتا حزن متى حزنت متى حزنتا متى حزن ضحكت ضحكتا ضحكن

چرا شاد نشوند غمگین شد غمگین شدند کے غمگین شد کے غمگین شدند خندید خندیدند

متى ضحكت متى ضحكتا متى ضحكن لم ضحكت لم ضحكتا لم ضحكن لم لا تضحك لم لا

کے خندید کے خندیدند چرا خندید چرا خندیدند چرا نخندد

تضحكان لم لا يضحكن كيف حالها كيف حالهما كيف حالهن ما فعلت ما فعلتا ما فعلن

نخندند چرا نخندند چگونه است حال آن زن چگونه است حال آن دو زن چگونه است حال آنها چه کرد چه کردند

لم فعلت لم فعلتا لم فعلن متى فعلت متى فعلتا متى فعلن لم لا تفعل لم لا تفعلان

چرا کرد چرا کردند کے کرد کے کردند چرا نکند

لم لا يفعلن قتلت قتلتا قتلن متى قتلت متى قتلتا متى قتلن لم قتلت لم قتلتا

چرا نکنند کشت کشتند کے کشت کے کشتند چرا کشت

لم قتلن سمعت سمعتا سمعن متى سمعت متى سمعتا متى سمعن لم سمعت لم سمعتا

چرا کشتند شنید شنیدند کے شنید آن زن کے شنیدند چرا شنید چرا شنیدند

سمعن إلى متى تسمع إلى متى تسمعان إلى متى يسمعن علمت علمتا علمن إلى متى تعلم إلى متى

چرا شنیدند تا کی بشنود تا کی شنوند دانست دانستند تا کی آموزد

تعلمان إلى متى يتعلمن رحمت رحمتا رحمن لم رحمت لم رحمتا لم رحمن لم لا ترحم لم لا ترحما

تا کی آموزند رحم کرد رحم کردند چرا رحم کرد چرا رحم کردند چرا رحم نکند

لم لا يرحمن إلى متى ترحم إلى متى ترحمان إلى متى يرحمن قمت قمتا قمن يقوم باب

چرا رحم نکنند تا کی رحم کند تا کی رحم کنند

تركيب السؤال والجواب س يا سيدي ما اسمك ج اسمي فلان س ما اسم ابيك
آميختن پرسيدن و پاسخ دادن س اى سرور من چيست نام تو ج نام من فلان است س چيست نام پدر

ج اسمه فلان س ما اسم جدك ج اسمه فلان س ما اسم عمك الصغير
نام او فلان است س چيست نام پدر پدر تو ج نام او فلان است س چيست نام عم خرد تو

ج اسمه فلان س ما اسم عمك الاوسط ج اسمه فلان س ما اسم اخوانك الكبار ج
نام او فلان است س چيست نام عم ميانه تو ج نام او فلان است س چيست نام برادران كلان تو

اسماؤهم فلان وفلان وفلان س ما اسم اخيك الكبير ج اسمه فلان س
نامهاى ايشان فلان است وفلان است وفلان س چيست نام برادر كلان تو ج نام او فلان است س

ما اسم اخوالك ج اسماؤهم فلان وفلان وفلان س ما اسم خالك الكبير ج اسمه
چيست نام خالهاى تو ج نامهاى ايشان فلان وفلان وفلان است س چيست نام خالوى بزرگ تو ج

فلان س ما اسم خالك الاوسط س ما اسم شيخك في الطريقة والوصول الى الله
نام او فلان است س چيست نام خالوى ميانه تو س چيست نام پير تو در طريقت و رسيدن سوى خداى

ج اسمه فلان س ما اسم شيوخك في علوم الالهية ج اسمه فلان وفلان
ج نام او فلان است س چيست نام استادان تو در علم الٰهى ج نامها فلان و فلان

وفلان س ما اسم شيخك في علم الحديث والتفسير ج اسمه فلان س ما اسم
و فلان است س چيست نام استاد تو در علم حديث وتفسير ج نام او فلان است س

استاذك في رمي السهام ج اسمه فلان س ما اسم نبيك ج اسمه محمد رسول الله صلى
استاد تو در تيراندازى ج نام او فلان است س چيست نام پيغمبر تو ج نام او محمد رسول خداى

الله عليه وسلم س ما اسم ابي نبيك ج اسمه عبد الله س ما اسم جده
خدا بر وى درود وسلام رساند س چيست نام پدر پيغمبر تو ج نام او عبد الله است س چيست نام جد او

ج اسمه عبد المطلب س عبد المطلب ابن من ج ابن هاشم س هاشم ابن
ج نام او عبد المطلب است س عبد المطلب پسر كيست ج پسر هاشم س هاشم پسر

ج ابن عبد مناف س ما اسم ام نبيكم ج اسمها آمنة س هي بنت من ج بنت
پسر عبد مناف س چيست نام مادر پيغمبر شما ج نام او آمنه است س او دختر كيست ج دختر

وهب س اين وطن نبيكم ج وطنه مكة المعظمة س اين هو مدفن نبيكم ج
وهب س كجا است وطن پيغمبر شما ج وطن او مكه بزرگ است س كجا است جاى گور پيغمبر شما ج

في المدينة المنورة س ومن هو مدفون عند نبيكم ج عنده ابو بكر وعمر رضي الله عنهما
در مدينه روشن است س وكيست آن كه دفن كرده شده است نزد پيغمبر شما ج نزد او ابو بكر و عمر

س من يدفن عند نبيكم آخر الزمان ج يدفن عنده عيسى روح الله على نبينا وعليه السلام
س كه دفن كرده شود نزد نبى شما آخر وقت اى در قيامت ج دفن كرده شود نزد او عيسى روح الله بر نبى ما و بر وى سلام

عِیْسَی ابْنُ عِیْسٰی ... ج هُوَ فِی السَّمَاءِ الرَّابِعَةِ س مَتٰی یَنْزِلُ اٰخِرَ الزَّمَانِ فِی دِمَشْق
س کجاست عیسی ... ج اسد ج او در آسمان چهارم است س کی فرود آید نزول آید آخر وقت در دمشق

عَلَی الْمَنَارَةِ الْبَیْضَاءِ بَیْنَ جَنَاحَیْ مِیْکَائِیْلَ وَاِسْرَافِیْلَ عَلَیْهِمُ السَّلَامُ لَهٗ ... شَدَّ
مینار سفید درمیان دو بازوی میکائیل و اسرافیل بر آن هر دو سلام تمام ...

رَوَاهُ السُّهَیْلِیُّ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُ س اَیْنَ قَبْرُ عُثْمٰنَ رض ج قَبْرُهٗ فِی الْبَقِیْعِ س اَیْنَ قَبْرُ
روایت کرد آن را سهیلی ... س کجاست قبر عثمان رض ج قبر او در بقیع است س کجاست قبر

عَلِیِّ بْنِ اَبِیْ طَالِبٍ کَرَّمَ اللّٰهُ وَجْهَهٗ ج قَبْرُهٗ بِکَرْبَلَاءَ عَلَی اخْتِلَافٍ بَیْنَ الْعُلَمَاءِ س وَاَیْنَ
علی پسر ابی طالب بزرگ کند خدا روی‌اش ج قبر او در کربلا بر اختلاف درمیان عالمان س و کجاست

قَبْرُ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ ج قَبْرُهَا فِی الْبَقِیْعِ س اَیْنَ قَبْرُ الْحَسَنِ رض ج قَبْرُهٗ فِی الْبَقِیْعِ س اَیْنَ
قبر فاطمه زهرا ج قبر او در بقیع است س کجاست قبر حسن رض ج قبر او در بقیع است س کجاست

قَبْرُ الْحُسَیْنِ رض ج قَبْرُهٗ بِکَرْبَلَاءَ س اَیْنَ قَبْرُ الْاِمَامِ زَیْنِ الْعَابِدِیْنَ ج قَبْرُهٗ فِی الْبَقِیْعِ
قبر امام حسین رض ج قبر او در کربلا است س کو قبر امام زین العابدین ج قبر او در بقیع

س اَیْنَ رَوْضَةُ الْاِمَامِ مُحَمَّدٍ الْبَاقِرِ ج قَبْرُهٗ فِی الْبَقِیْعِ س اَیْنَ قَبْرُ الْاِمَامِ جَعْفَرِ
س کجاست گنبد امام محمد باقر رضی الله عنه ج قبر او در بقیع است س کجاست قبر امام جعفر

الصَّادِقِ ج قَبْرُهٗ فِی الْبَقِیْعِ س اَیْنَ قَبْرُ الْاِمَامِ عَلِیِّ الرِّضَا ج قَبْرُهٗ فِی الْمَشْهَدِ
صادق رض ج قبر او در بقیع است س کو قبر امام علی رضا ج قبر او در مشهد

وَاَیْنَ قَبْرُ الْاِمَامِ مُوْسَی الْکَاظِمِ ج قَبْرُهٗ فِی بَغْدَادَ س وَاَیْنَ قَبْرُ الْاِمَامِ
و کجاست قبر امام موسی کاظم ج قبر او در بغداد است س و کو قبر امام محمد تقی

التَّقِیِّ ج قَبْرُهٗ فِی بَغْدَادَ س وَاَیْنَ قَبْرُ الْاِمَامِ حَسَنِ الْعَسْکَرِیِّ ج قَبْرُهٗ فِی الْمَشْهَدِ
ج قبر او در بغداد است س و کجاست قبر امام حسن عسکری ج قبر او در مشهد

عِنْدَ اَبِیْهِ س وَاَیْنَ قَبْرُ الْاِمَامِ نُعْمَانَ اَبِیْ حَنِیْفَةَ ج قَبْرُهٗ فِی بَغْدَادَ س وَاَیْنَ قَبْرُ الْاِمَامِ
نزد پدرش س و کو قبر امام نعمان ابو حنیفه ج قبر او در بغداد است س و کجاست قبر امام

الشَّافِعِیِّ ج قَبْرُهٗ فِی الْقَرَافَةِ بِمِصْرَ س وَاَیْنَ قَبْرُ الْاِمَامِ مَالِکِ ابْنِ اَنَسٍ ج قَبْرُهٗ
شافعی ج قبر او در قرافه بمصر است س و کجاست امام مالک پسر انس ج قبر او

فِی الْمَدِیْنَةِ الْمُنَوَّرَةِ س اَیْنَ قَبْرُ الْاِمَامِ اَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ ج قَبْرُهٗ فِی بَغْدَادَ قَرِیْبَ
در مدینه منوره است س و کجاست قبر امام احمد پسر حنبل ج قبر او در بغداد نزدیک

فَصْلٌ

س یَا سَیِّدِیْ کَیْفَ حَالُکَ ج مُسْتَرِیْحٌ بِخَیْرٍ اُدْعُ لِیْ
س ای سردار من چگونه است حال تو ج خوش‌ام به نیکوی دعا کن برای من

س مِنْ اَیْنَ جِئْتُمْ ج جِئْتُ مِنَ الْبَیْتِ س لِمَ جِئْتَ یَا اَخِیْ ج جِئْتُ
س این وقت از کجا آمدید ج آمدم از خانه س چرا آمدید ای برادرم ج آمدم برای

١٢

جاء زائر أمس س ما أكلته يا أخي ولا ج أكلت خبزا ولحما وفاكهة [illegible] بالأمس

أكلت ج أكلت تمرا وعنبا س الآن ما أكلتم يا أستاذ ج أكلت سكرا وخبزا

وكرنبا س لأي شيء اليوم لم تأكل ج لأني أكلت شيئا في المكتب ويبس

لأي شيء أمس اليوم ما شربت ج شربنا ماء ولبنا س الآن ماذا أشرب ج

أن تشرب لبنا وفيه [illegible] س بالأمس أشربت ج شربت عسلا مصفى س

اليوم لم لا تشرب ج لأني صائم س اليوم ما قرأتم ج قرأت شيئا من القرآن

المجيد س الآن كم قرأت من القرآن ج قرأت جزءا منه س أي جزء قرأت

ج قرأنا قد أفلح المؤمنون س في أي وقت قرأتم ج قرأنا بعد الصبح

س الآن ما كنت تطالع فيه ج كنت أطالع في قصص الأنبياء وسير الأولياء

س ومن ذا يستمع قراءتكم ج يستمعها أبنائي وإخواني س اليوم ما فعلتم

ج كنت أرمي السهام عن القوس س الآن ما كنت تفعل ج كنت أصلي

وبعد ذلك كنت [illegible] س لأي شيء لم تضحك ج أضحك من فرحي برؤيتكم

س لأي شيء لم ضحكت ج ضحكت من السرور بعافيتكم س لا تضحك

[illegible] أضحك خوفا من [illegible] س أضحك [illegible] ج لا أضحك

... ج أبكي من خوف الله تعالى ...

... س لم لا تبكي ج ونعمة ...

رحمة ربي وسعت كل شيء س الآن اين تذهب ج اذهب لاجل الصلوة

رحمت پروردگارم فراگرفت همه چیز را س اکنون کجا میروی ج میروم برای نماز

س في اي مكان تصلي ج أصلي في المسجد مع الجماعة س اليوم اين ذهبت

س در کدام جای نماز میگزاری ج نماز میگذارم در مسجد بجماعت س امروز کجا رفتی

ج ذهبت لزيارة النبي صلى الله عليه وآله واصحابه وسلم س الامس

ج رفتم برای زیارت نبی درود رساند خدا برو و آل او و یاران او و سلام رساند س دیروز

اين ذهبت ج ذهبنا لزيارة بعض الصالحين س وما اسم الذي زرتموه

کجا رفتی ج رفتیم برای زیارت بعض نیکان س وچیست نام آنکس که زیارت کردید

ج اسمه الشيخ عبد القادر الجيلاني س اليوم اين كنت ج كنت في المدرسة س

ج نام او شیخ عبد القادر جیلانی است س امروز کجا بودی ج بودم در مدرسه س

قبل امس اين كنت ج كنت في المسجد الحرام س اين تريد الذهاب ج اريد

پریروز کجا بودی ج بودم در مسجد حرام س کجا خواهی رفتن ج خواهم

ان اطوف ببيت الحرام س متى تجيء من الحرم الشريف ج اجيء وقت المغرب

اینکه گرد گردم خانه کعبه را س کی آئی از حرم بزرگ ج آیم وقت مغرب

س اليوم هل تذهب الى السلطان ام لا ج نعم اريد الذهاب اليه لاجل نصيحته

س امروز آیا روی سوی سلطان یا نه ج بلی خواهم رفتن بسوی او برای خیرخواهی او

س واذا ذهبت الى السلطان ما تقول له ج اقول له اذكر خوفك بين يدي الله

س وهرگاه روی بسوی سلطان چه گوئیش ج گویم او را یاد کن ترس خود پیش خدا

يوم القيمة س اليوم ما قال لك السلطان ج قال لي قولا لينا واكرمني وخلع علي

روز رستخیز س امروز چه گفت برای تو بادشاه ج گفت سخن نرم وگرامی کرد مرا و خلعت

خلعة فاخرة س واذا تكلمت من السلطان ما تقول له ج اقول له عليك

بر من خلعت بهتر س وهرگاه کلام کنی از بادشاه چه گوئی ج گویمش

بالعدل والانصاف. قال رسول الله صلى الله عليه وسلم كلكم راع وكلكم

عدل و انصاف را فرمود رسول خدا ...

مسئول عن رعيته س يا اخي اين وطنك ج وطني ارض العرب او ارض الهند او ارض

سوال کرده شود از رعیت خود س ای برادر من کجاست وطن تو ج ... زمین عرب یا زمین هند یا زمین روم

أو الأرض العجم أو أرض السند و ... بأي خدمة ... هب السلطان ج

يا زمين عجم يا زمين سند با ... با ... باد شاه

ذهب لصلوة الجمعة في المسجد س على الملك أين يذهب ج يذهب إلى الصيد

رفت بر نماز جمعه در مسجد بر ... بقرد بماند ... كجا رود ج رود براى شكار

س في أي جهة يصطاد ج يصطاد في جهة المغرب إلى طرف البحر س كم

س هر كدام جانب شكار كند ج شكار كند در جانب مغرب تا كنار دريا س كه

كان في حضرة الملك وخدمته ج كان عنده القاضي والمفتي وأرباب الفضل ...

بود بدرگاه جهاندار و خدمت او ج بود نزد او قاضى و مفتى و صاحبان فضل با هم سخن ميكردند

في سيرة الصحابة والملوك س بالأمس من كان عند الملك ج كان عنده

در خوبى ياران پيغمبر و پادشاهان س ديروز كه بود نزد شاه ج بود نزد پيش كه

اليوم س لا أدري من عند السلطان ج كان عنده جميع الأمراء س يا أخي ما اسم بلاد

امروز س ... نميدانم كيست نزد پادشاه ج بودند نزدش همه سرداران س اى برادر چيست

ج اسمها كذا س يا أخي ما اسم محلتك ج اسمها كذا س من في بلادكم من الأعلى

ج نامش چنان س اى برادر من چيست نام محله شما ج نامش چنان است س كيست در شهرهاى شما از سرداران

هذه الأوقات ج فيها السلطان وأمراؤه س ومن في قريتكم من الصلحاء والعلماء

درين وقتها ج در آن پادشاه است و سرداران او س و كيست در ده شما از نيكان و عالمان

ج فيها كثيرة س هل تعرف أحدا منهم ج نعم أعرف فلانا وفلانا وفلانا

ج در و بسيار كس است س آيا مى شناسى كسى را از ايشان ج بلے مى شناسم فلان و فلان و فلان را

س مولاي هل تعرف أحدا من أولياء مدينتكم ج نعم أعرف الشيخ أحمد بن موسى

س اى صاحب من آيا ميدانى كسى را از اوليائے شهر شما ج بلے ميدانم شيخ احمد پسر موسى

قطب الدين أوش كاكى والشيخ محمد بن أحمد دانيال والشيخ أمير خسرو وكان مولده من ... آباد

قطب الدين اوش كاكى را و شيخ محمد پسر احمد دانيال را و شيخ امير خسرو را و بود زادبوم او ... آباد

ومنهم الشيخ محمد نصير الدين سراج دهلي وغيرهم من الأولياء والعارفين بالله نفعنا

و بعض از ايشان است محمد نصير الدين ... دهلے و سواے ايشان از اوليا و شناسندگان خدا

الله بهم في الدارين آمين س من في بلادكم من العلماء في علم الحديث ج فيها جماعة من

و بهره ور ايشان در هر دو جهان س كيست در شهرهاى شما از دانشمندان علم حديث ج در و گروهى است

في ... بلدتكم من الفضلاء ج فيها خلق كثير س من في قريتكم من المدرسين ج

در شهر شما از فاضلان ج در و مخلوق بسيار است س كيست در ده شما از آموزندگان ج

فيها جم غفير س هل تعرف أحدا منهم ج نعم أعرف فلانا س ومن في

در و جمعيت بسيار است س آيا مى شناسى كسى را از ايشان ج بلے مى شناسم فلان را س و كيست در شهر شما

من الشعراء ج فيها رجل واحد س من في بلادكم من الفصحاء ج فيها رجلان

از شاعران ج ... کیست در شهرهای شما از فصیحان ج ... دو مرد

فلان وفلان س من في قريتكم من الامراء ج فيها خلق كثير من اهل السخاوة

فلان و فلان است س کیست در ده شما از امیران ج و مخلوق بسیار است از صاحب سخاوت

والخير والعلم والشجاعة س ومن في مصركم من التجار ج فيها اناس كثير

و نیکوئی و علم و دلیری س و کیست در شهر شما از سوداگران ج در مردم بسیار

من اهل الصلاح س هل تعرف احدا منهم ام لا ج نعم اعرف جماعة فلانا

از صاحب تجارت س آیا می‌دانی کسی را از ایشان یا نه ج بلی می‌دانم گروهی را فلان

وفلانا وفلانا منهم س من في مدينتكم من الحكماء الماهرين في الحكمة ج

و فلان و فلان را از ایشان س کیست در شهر شما از حکیمان کاملان مشاقان در حکمت

فلان وفلان س يا سيدي هل لك صحبة بالسلطان ام لا ج نعم ولكنه

فلان است و فلان است س ای سردار من آیا حاصل است ترا همنشینی با پادشاه یا نه ج بلی ولیکن او

كلامي ولا يقبله س يا مولانا هل تعرف الشيخ عبد القادر الجيلاني ام لا ج نعم اعرفه

سخنم و قبولش نکند س ای مولای من آیا می‌دانی شیخ عبد القادر جیلانی را یا نه ج بلی می‌دانم

سلطان الاولياء وانا مريد له في الطريقة س يا مولاي هل تعرف الطريق الى

او بادشاه اولیا است و من مرید اویم در طریقت س ای آقای من آیا میدانی راه جناب

تعالى ام لا ج اعرفها س وما هي ج وهي متابعة النبي صلعم س يا اخي هل قرءت في علم

برتر یا نه ج میدانم اورا س و چیست این ج پیروی نبی صلی الله علیه وسلم س ای برادر من آیا خوانده در علم

الحديث ام لا ج نعم قرءت فيه س في اي بلد قرءت ج قرءت في مصر س عند من

حدیث یا نه ج بلی خواندم در آن س در کدام شهر خواندی ج خواندم بمصر س نزد که خواندی

ج قرءت عند فلان س هل قرءت في علم الآلة ج نعم قرءت في علم النحو و

ج خواندم نزد فلان س آیا خواندی در علم آلت ج بلی خواندم در علم نحو و

المنطق والبيان والعروض والبديع س يا سيدي هل تقول الشعر ام لا ج لا يا اخي

منطق و بیان و عروض و بدیع س ای سردار من آیا می‌گوئی شعر یا نه ج نه ای برادر

وكيف اقوله والنبي صلعم ما قاله س يا ولدي هل لك قصد في اخذ خدمة من

و چگونه گویم اورا و حال آنکه نبی نگفتش س ای فرزند من آیا برای تست اراده در گرفتن خدمت از

السلطان ام لا ج نعم لي قصد في اخذها حتى اكون خادما للعلماء والفقراء و

پادشاه یا نه ج بلی برای من اراده است در گرفتن آن تا شوم خدمت کننده برای عالمان و درویشان و

الصلحاء س يا حبيبي هل لك خزانة ام لا ج نعم عندي خزانة يوما هي

نیکان س ای دوست من آیا برای تست خزانه یا نه ج بلی نزدم خزانه است س چیست

ج وهل العجز والتقوى س يا اخي ما حد الجار بالشرع الشريف ج حد الجار الغير
ج دون عاجزی و تقوی است از خدمش ای برادر من چیست حد همسایه در شرع بزرگ ج اندازه او همل
دار امن الجهات الاربع من كل الجوانب س يا سيدي هل قلبك
خانه از اطراف چارگانه از هر اطراف س ای سردار من آیا دلت
يحب احدا من الناس ام لا ج نعم يحب النبي صلى الله عليه وسلم واصحابه
دوست میدارد کسی از آدمی یا نه ج بلی دوست میدارد نبی را درود و فرستد خدا بر او و سلام فرستد
واهل بيته س هل تحب غيرهم ج نعم احب ابي وامي والمسلمين س هل
صاحب خانه او را س آیا دوست میداری غیر ایشان را ج بلی دوست میدارم پدرم و مادرم و مسلمانان را س آیا
تبغض احدا من الخلق ج نعم ابغض من لا يطيع الله ورسوله ولا يحب
دشمن داری کسی از مخلوق ج بلی دشمنی میکنم کسی را که فرمان برداری نکند خدا و رسول را و دوست ندارد
الصحابة س يا مولانا اين تسكن بالليل ج اسكن في بيت سيدي
یاران پیغمبر را س ای صاحب ما کجا می باشی بشب ج میباشم بخانه مولای خودم
س اين بيت سيدك ج بيته المسجد س اين تسكن بالنهار ج
س کجاست خانه صاحب تو ج خانه اش مسجد است س کجا می باشی در روز ج
اسكن في بيتي عند اهلي س يا مولانا هل تحفظ القرآن ام لا ج نعم وهو
می باشم در خانه ام نزد اهل خودم س ای مولانا آیا یاد داری قرآن یا نه ج بلی و آن
حافظي وانا اتلو س يا اخي لم لا تحفظ القرآن ج لانه على شاق
حافظم و من می خوانم س ای برادرم چرا از بر نکنی قرآن ج از آنکه بر آینه آن بر من دشوار
س يا اخي كم تواظب بالقرآن ج اقرأ سبعه واختمه في كل اسبوع
است س ای برادر من چند مداومت میکنی به قرآن ج می خوانم هفتمش و تمام میکنم در هر هفته
مرة س متى تطالع في الكتب ج اطالع في الحديث والتفسير و
یکبار س کی مطالعه میکنی در کتابها ج مطالعه میکنم در حدیث و تفسیر و
التصوف آخر النهار س واي وقت تطالع في الفقه ج اطالع
تصوف در آخر روز س و کدام هنگام مطالعه میکنی در فقه ج مطالعه میکنم
فيه بعد صلوة الظهر واول الليل س ومتى ترمي السهام والبندق
در وی پس از ظهر و نخستین شب س و کی می اندازی تیرها و گلوله ها
ج ارمي ذلك بعد صلوة العصر وقت ما اركب على الخيل س بعد
ج می اندازم آنرا بعد نماز عصر وقت سوار شدنم بر اسب س پس
صلوة الصبح ما تفعل ج اورادا اقرءها الى قريب الضحى ثم
نماز صبح چه میکنی ج وردها را می خوانم آنها را تا نزدیک چاشت پس

أكل الطعام وأرقد القيلولة س أهكذا دأبكم ج نعم هذا دأبي وهذا طوري

خورم خوردنی و خواب میکنم قیلوله س آیا همچنین است عادت شما ج بلی همانست عادتم و همان است

وهذه عادتي س يا سيدي كيف الطريق الى بلادكم هل

و همانست خوی من س ای سردار من چگونه است راه سوی شهرهای شما آیا

هي مخوفة أم لا ج هي مخوفة س يا أخي هل ماء البحر مالح أم

آن راه پر ترسناک است یا نه ج آن پرخطر است س ای برادرم آیا آب دریا شور است یا

حلو ج نعم في بعض الجزائر حلو وفي اكثر الاماكن ملح اجاج لا يمكن الشرب

شیرین ج بلی در بعض جزیرها شیرین است و در بسیار جاها شور بسیار تلخ نتواند شد نوشیدن

منه ابدا س وكيف يعرف طريق البحر من يركبه ج يا أخي طريق البحر

ازان گاهی س و چگونه میشناسد راه دریا کسی که سوار شود او را ج ای برادر من راه دریا

معروفة عند اهله كما ان طريق البر معروفة عند المسافرين

معلوم است نزد اهل دریا چنانکه هر آینه راه خشکی معلوم است نزد سفر کنندگان

فيه س ويأخذون معهم في البحر زادا أم لا ج يأخذون معهم الماء

درو س و میگیرند همراه شان در دریا توشه یا نه ج میگیرند همراه خودشان آب

والحطب والحب وغير ذلك س وكيف طعم بحر النيل بمصر ج طعمه حلو وهو

و هیزم و غله و سوای آن س و چگونه است مزه دریای نیل در مصر ج مزه آن شیرین است

من الجنة كما في الحديث س يا سيدي هل في البحر قطاع الطريق أم لا

و آن از بهشت است چنانکه در حدیث است س ای سردار من آیا در دریا رهزنان اند یا نه

ج فيه الافرنج والولنديز وغيرهم س يا مولانا ما اسم قوسك

ج دران قوم افرنج و ولندیز و غیر ایشان اند س ای مولای من نام کمان شما چیست

ج اسمها الرياح س ما اسم سيفك ج اسمه القاتل س وما اسم قوسكم

ج نامش ریاح است س و نام شمشیر شما چیست ج نامش قاتل است س و چه نام

ج اسمه خيزران س وما اسم سهمك ج اسمه العاطب س وما اسم

ج نامش خیزران است س و چیست نام تیر شما ج نامش عاطب است س و چیست نام

رمحك ج اسمه الجارح س وما اسم ترسك ج اسمه الحادي س وما

نیزه شما ج نامش جارح است س و چیست نام سپر شما ج نامش حادی است س و چیست

اسم مركبك ج اسمه العين س ما اسم سفينتك ج اسمها

نام مرکب شما ج نامش عین است س چیست نام سفینه شما ج نامش

السبا س ما اسم بئرك ج اسمها الراوية س وما اسم [illegible]

سبا است س چه نام چاه شما است ج نامش راویه است س و چیست نام [illegible]

صلى الله عليه وسلم ج اسمه كوثر س وما على نهر نبيكم ج عليه

درود وسلام خدا بر وی باد ج نام او کوثر است س وچیست بر نهر پیغمبر شما ج بر

كيزان بعدد نجوم السماء س وما قدر عرض حوض نبيكم

آبخوریها اند بشمار ستارهای آسمان س وچیست اندازه کشادگی حوض پیغمبر شما ج

عرضه كما بين بصرة وصنعاء وهي مسافة شهرين س ومن

کشادگی آن مثل آن مسافت که درمیان بصره وصنعاست وآن بعد راه دو ماه است س وکیست آنکه

يشرب منه ج يشرب منه من اطاع الله ورسوله واحب

نوشد ازان ج نوشد ازان هرکه فرمان برد خدا ورسول او را ودوست داشت

واصحابه س يا سيدي ما حد المحبة عندكم ج حدها

واصحاب او را س ای سردار من چیست اندازه محبت نزد شما ج اندازه آن

ايثار المحبوب بالجان والمال س وما علامة البغض ج وهي

اختیار کردن دوست برخود بجان ومال س وچیست نشان دشمنی ج وآن

مخالفة المحبوب في كل ما يقول س كيف سيرة سلطان

خلاف کردن دوست در هرچه گوید س چگونه است خصلت پادشاه

بلادكم ج اما سيرته فهي حسنة وهو عادل صالح س وكيف

شهرهای شما ج لیکن خوی او پس آن نیکوست واو دادگر است ونیک است س وچگونه

هواء مدينتكم ج اما هواها فهو طيب س وما

هوای شهر شما ج لیکن هوای آن پس آن خوب است س وچه

ذا انتم تزرعون في مصركم ج تزرعون فيه جميع الحبوب

چیز میکارید در شهر شما ج میکارند در وی همه دانها

س واي شيء في قريتكم من الفواكه الرطبة ج فيها الرمان

س وکدام چیز است در دیه شما از میوهای تر ج در وی انار است

والتفاح والخوخ والبطيخ والحب وغير ذلك من الفواكه

وسیب وشفتالو وخربزه وتربز وسوای آن از میوها

س واي شيء في قريتكم من الفواكه اليابسة ج فيها الزبيب

س وکدام چیز است در دیه شما از میوهای خشک ج در وی مویز

التمر والنارجيل والمبسل وغير ذالك من انواع الفواكه

خرما وناجیل وسوای آن است از گوناگون میوها

س يا سيدي ما اسم قطب بلادكم الآن ج اسمه فلان

ای سردار من چیست نام قطب شهرهای شما درین روزها ج نامش فلان است

س وما اسم ابدال مدينتكم ج اسمائهم فلان و فلان س وما اسم

س و چیست نام ابدال شهر شما ج نامهای ایشان فلان و فلان است س و چیست نام

اوتاد بلادكم ج اسمائهم فلان و فلان س وما اسم قاضي مدينتكم

اوتاد شهرهای شما ج نامهای ایشان فلان و فلان است س و چیست نام قاضی شهر شما

ج اسمه فلان س وما اسم مفتي بلادكم ج اسمه فلان س وما اسم

ج نامش فلان است س و چیست نام مفتی شهرهای شما ج نامش فلان است س و چیست نام

ملا بلادكم ج اسمه فلان س يا مولانا هل بلغت ام لا

ملای شهرهای شما ج نامش فلان است س ای مولای من آیا بالغ شده یا نه

ج نعم بلغت فاذا بلغت وجبت عليك الصلوة س يا سيدي

ج بلی بالغ شدی پس هرگاه بالغ شدی واجب شد بر تو نماز س ای سردار من

هل عندكم مال ام لا ج نعم معي مال كثير س فاذا كان عندك مال

آیا نزد شما مال است یا نه ج بلی همراه من مال بسیار است س پس هرگاه که شد نزد تو مال

فلم لا تزكيه حتى لا تكون به معاتبا يوم القيمة ج يا سيدي

پس چرا زکوة نمی دهی او را تا آنکه نباشی بدان خشم کرده شده روز قیامت ای سردار من

الشيطان غالب علي س يا سيدي لم لا تسافر للحج اما انت مستطيع

شیطان زبردست است بر من س ای سردار من چرا سفر نمیکنی برای حج لیکن تو صاحب مقدور

ج بلى انا مستطيع ولكن الطريق مخوفة س متى تسافر للحج

ج بلی من صاحب مقدورم ولیکن راه خوفناک است س کی سفر خواهی کرد برای حج

اسافر هذه السنة ان شاء الله تعالى س ومتى تسافر من مكة الى المدينة

سفر خواهم کرد امسال اگر خواهد خدای تعالی س و کی سفر خواهی کرد از مکه بطرف مدینه

المنورة ج اسافر بعد الفراغ من ايام الحج س يا حبيبي اذا وصلت

نورانی شده ج سفر خواهم کرد پس از فراغت از روزهای حج س ای دوست من هرگاه برسی

الى المدينة المنورة فادخل الروضة المشرفة وسلم على النبي محمد

تا مدینه منوره پس اندر آی در روضه بزرگ را سلام کن بر نبی محمد

صلى الله عليه وسلم مني ومنك ثم سلم على صاحبيه رضي

درود رساند خدا بر او و سلام از من و از تو باز سلام کن بر دو یار او راضی

الله عنهما ج اصلي واسلم منك ومني ان شاء الله تعالى س يا حبيبي

خدا از ایشان ج درود و سلام رسانم از تو و از من اگر خواهد خدای تعالی س ای دوست من

اذا اردت الحج فاخبرني به في شهره ج ان شاء الله تعالى افعله كذا س

ای دوست من هرگاه قصد حج کنی پس خبر کن مرا بدان در ماه حج ج اگر خواهد خدای تعالی خواهم کرد همچنین س :

اشهر الحج اشهر شوال و ذو القعدة و ذو الحجة س يا اخي
ماههای آن حج ماههای شوال و ذی قعده و ذی حجه است س ای برادرم
ما احسن وجهكم وما افصح لسانكم وما اقوى جنانكم وما احسن
عجب نیکوست روی شما و عجب نکوست بیان زبان شما و عجب تواناست دل شما و عجب
سيرتكم فالحمد لله على ذلك انت رجل كالاسد انت رجل اصل
خوی شما پس همه ستایش برای خدا برآن تو مردی هستی مانند شیر تو مرد هستی
انت رجل محدث انت رجل بارع في جميع العلوم انت ماهر
تو مرد هستی داننده علم حدیث تو مرد فائق هستی در همه علمها تو
الحكمة انت رجل بليغ وانت رجل صالح انت رجل عارف ج كل ذلك حسن
در حکمت تو مرد بلیغ هستی و تو مرد نیک هستی تو مرد خداشناس هستی ج این همه نیک
ظنكم وما كان منها فبفضل الله والحمد لله الجواد س يا اخي متى ترقد
گمان شماست و هرچه هست ازان خیرها پس بفضل خداست و همه ثنا برای خدای بخشنده س ای برادر
بالنهار ج ارقد وقت القيلولة س واذا قمت من النوم ماذا تقرؤه
در روز ج خواب میکنم هنگام خفتن روز س و هرگاه برخیزی از خواب کدام چیز میخوانی
ج اقول الحمد لله الذي احياني بعدما اماتني واليه النشور س واذا
ج میگویم همه ثنا برای خدائیکه زنده کرد مرا پس ازان که مرده کرد مرا و بسوی او ست برخاستن
اردت النوم ما تقرأ ج اقرأ قل اعوذ برب الفلق و قل اعوذ
قصد کنی خواب را چه میخوانی ج میخوانم سوره قل اعوذ برب الفلق و سوره قل اعوذ
برب الناس وآية الكرسي س يا اخي قف على باب مولانا
برب الناس و آیة الکرسی س ای برادرم بایست بر در مولانا
ولم ذلك ج لعله يرحمك ويفتح بابه لك لان من وقف على
و برای چه است ج شاید که او رحم کند و گشاید در خود برای تو زیرا که هرآئینه هرکه بایستد
باب الكريم لا يخيب س يا اخي كن في صحبتي دائما ولم ذلك ج
در صاحب کرم محروم نشود س ای برادر من باش در صحبت من همیشه و برای چه ج
لان صحبتك تنفعني دنيا واخرى س يا صاحبي رافقني في سفري
زیرا که هرآئینه همراهی تو سود دهد مرا در دنیا و آخرت س ای یار من همراهی کن در سفر من
ولم ذلك ج لان النبي صلى الله عليه وسلم قال الصحب الرفيق قبل الطريق
و برای چیست ج زیرا که هرآئینه نبی درود رساند خدا بر وی و سلام فرمود همراه را بجوی پیش از راه
س يا صاحبي اجلس عندي لحظة واحدة ولم ذلك ج
س ای همراهی من بنشین نزد من یک چشم زدن و برای چه ج

لأني استأنست بك س يا فلان لا تجلس عندي ابدا ج ولهذا لك

زيرا كه البته من مونس خود گرفته ام بتو س اى فلان منشين نزد من گاهى ج و براى حيث آن

لأني استوحشت منك س يا أخي لا تصحب الأخيار ولهذا ج لأنهم

زيرا كه هر آينه گريزى ميكنم از تو س اى برادر من همراهى مكن نيكان را و براى حيث آن زيرا كه ايشان

يدلونك على طريق الله تعالى س هل لك عادة في شرب القهوة

راه نمايند ترا بر راه خداى تعالى س آيا براى تست خو در نوشيدن قهوه

ج نعم لي عادة وهي تعينني على قيام الليل وتلاوة القرآن

ج بلى براى من خوى است وآن مدد ميكند مرا بر ايستادن شب و خواندن قرآن

س يا ولد لا تكثر في شرب القهوة ولهذا الشيخ لأنها يابس

س اى فرزند زيادتى مكن در نوشيدن قهوه و براى حيث آن شيخ زيرا كه

ولطبعك يابس و هي منشفة للدماغ س يا أخي لا تكثر من شرب

طبيعت تو خشك است وآن كشنده رطوبت دماغ است س اى برادرم زيادتى مكن از

القهوة الا اذا طبعك رطيب س لا تكثر من شرب الماء

قهوه مگر وقتيكه طبع تو تر است س بسيارى مكن در نوشيدن آب

خصوصا بعد الطعام ولهذا ج لأنه يضر بالبدن ويفسد الطعام

بتخصيص پس طعام و براى حيث آن ج زيرا كه زيان ميرساند به تن و خراب ميكند

س واذا اردت شرب الماء فاشربه في اثناء الطعام و

خوردنى س وهرگاه قصد كنى نوشيدن آب پس بنوش ورا در ميانه خوردنى

بثلاثة انفاس ولهذا ج لأنه السنة والحكمة فيه س يا ولد

به سه دمها و براى حيث آن ج زيرا كه البته اين سنت طريقه پيغمبر است وحكمت

اذا اردت الأكل فلا تأكل الا على الجوع ولهذا

هرگاه قصد خوردن كنى پس مخور مگر بر گرسنگى و براى حيث

ذلك ج لأنه يضر بالبدن والطبيعة س يا أخي

آن ج براى آنكه نقصان از جسم و طبيعت س اى برادرم

لا تتكلم الا عند الضرورة للكلام ولهذا ج لأن

سخن مكن مگر وقت ضرورت براى سخن و براى حيث آن ج زيرا كه

الملائكة تكتب كل ما تقول س يا ولد هل جاء الغسال

البته فرشتگان نويسند هر سخن را كه گوئى س اى فرزند آيا آمد گازر

بالثياب ج لا لم يجئ بها وهي عشرة ...

به بارچه ها ... ج ... آن ده پارچه ...

س اليوم هل جاء الكاتب بالكتاب ام لا ج نعم جاء به
س امروز آیا آمد نویسنده به کتاب یا نه ج بلے آوردش
البارحة س هل جاء الخادم بالسمن من السوق ج نعم
شب گذشته س آیا آورد خادم روغن گاو از بازار ج بلے
جاء به ولكنه عتيق وقار منتن س يا ولد هل جاء الصيقل
آوردش ولیکن آن کهنه و در ریمه بدبو کننده است س ای فرزند آیا آمد صیقل گر
بالسيف ام لا ج نعم جاء وصقله مليح س يا اخي هل جاء الخ
با شمشیر یا نه ج بلے آمد و صیقل آن خوب است س ای برادر من آیا آورد
باللحم اليوم ام لا ج نعم جاء به ولكنه قليل وضعيف س وهل
گوشت امروز یا نه ج بلے آوردش ولیکن آن اندک و کم زور است س و آیا
جاء احد بالخضرة من السوق ام لا ج ما جاء بها احد س
آورد کسی تره از بازار یا نه ج نه آوردش کسے س
اليوم ماذا تطبخون لنا من الطعام ج نطبخ لكم لحما
امروز چیست آن که بپزید برائے ما از خوردنی ج بپزیم برائے شما گوشت
وارزا س قل للطباخ يصنع الطعام تمرا يا سيدي في
و برنج س بگو مطبخی را بپزد خوردنی را س ای سردار من
اي وقت يستعد ج يكون مستعدا بعد المغرب س يا اخي
کدام هنگام آماده آن شود ج آماده خواهد شد پس مغرب س ای برادر
هل تاكل الطعام عندنا فهذه الليلة ج تاكل عندك كذ
آیا خوری طعام نزد ما امشب ج خواهم خورد نزد تو
خبزا للخاطر س يا اخي اي شيء تشتهيه طبيعتكم
نان برای خاطر شما س ای برادرم کدام چیز می خواهد آنرا طبیعت شما
من الماكولات حتى نطبخه لكم ج يا مولاي نفسي تريد
از خوردنی ها تا آنکه بپزیم او را برائے شما ج ای صاحب من نفس من می خواهد
اللحم والخبز والارز واللبن والعسل والخل ان لا يكون
گوشت و نان و برنج و شیر و شهد و سرکه را اگر اینکه نشود
عليك تكليف في ذلك س يا اخي اي شيء تميل به
بر تو رنج در آن س ای برادرم کدام چیز مائل میشود بسوی
طبيعتكم من الفواكه الرطبة واليابسة ج تشتهي الرمان
طبیعت شما از میوه ها تر و خشک ج میخواهد انار

والتفاح والخوخ والزبيب والبطيخ س هل تاء كل الان تحت

وسيب وشفتالو ومويز وخربزه س آيا ميخوري ابن وقت

القهوة شيئا ج نعم أنا كل قرص يقشاش س يا اخي متى تسافر

قهوه چيزي را ج بلي ميخورم گرده س اي برادر من كي سفر كني

الى وطنك ج اسافر اذا حصلت لي قرية من السلطان س ما

سوي وطن خود ج سفر كنم هرگاه بدست آيد مرا دهي از بادشاه س چه

تفعل بها ج اريد ان اجعلها وقفا باسم الفقراء والحفاظ

كني بدان ج اراده ميكنم اينكه گردانمش وقف بنام محتاجان وحافظان

والعلماء س يا سيدي هل تريد الزواج ام لا ج نعم اريد الزواج

وعالمان س اي سردار من آيا اراده داري نكاح كردن را يا نه ج بلي

من سنة النبي صلى الله عليه وسلم س يا اخي هل تزوجت في وطنك

از سنت نبي درود بفرستد خدا برو وسلام بفرستد س اي برادرم آيا نكاح كردي در وطن

ام لا ج تزوجت واحدة س يا مولاي لم لا تزوجت ج لا اتزوج

يا نه ج زوجه كرده ايدم يك زن را س اي مولاي من چرا نه زن كردي ج زن نكنم

لاني غير فارغ من عبادة الله تعالى س يا سيدي هل عندك

زيرا چه من فارغ نيستم از پرستيدن خداي برتر س اي سردار من آيا نزد تو

اولاد ام لا ج نعم لي اولاد بعدد اشهر السنة س وكم عدد البنات

فرزندان هست يا نه ج بلي مرا فرزندان اند بشمار ماههاي سال س وچند است شمار دختران

ج عندي بنات بعدد اشهر الحرام س متى فارقت وطنك ج فارقته

ج نزد من دختران اند بشمار ماههاي حرام س كي گذاشتي مسكن خود را ج گذاشتم

يوم عاشورا س ومتى تدخل وطنك ج ادخله يوم

روز دهم ماه محرم س وكي در آئي مسكن خود را ج در آيم او را روز

العيد ان شاء الله تعالى س يا سيدي من ذا رايت في غربتك من

عيد اگر خواهد خداي برتر س اي سردار من كيست آن كه ديدي در مسافرت خود از

الصالحين ج رايت جما غفيرا س هل تعرف احدا منهم ج اعرف

نيكان ج ديدم جماعت كثير را س آيا ميداني كسي را از ايشان ج ميدانم

منهم الشيخ بهاء الدين نقشبند س وكيف رايته ج رايته يوما

از ايشان شيخ بهاء الدين نقشبند را س وچگونه ديدي او را ج ديدم او را روزي

من الايام جالسا بين اصحابه على كرسي من ياقوت

از روزها نشسته درميان ياران خود بر كرسي از ياقوت

خراعة يعظ الناس ويعلمهم امر دينهم ودنياهم س يا سيدي كما وصلت

ج بند ميگرد مردم را وميآموخت ايشان را كار دين شان ودنياي شان س اي سيد من هرگاه

الى بغداد ودخلتها من ذا رأيت فيها من الاقطاب ج

رسيدي تا بغداد ودرآمدي او را كيست آنكه ديدش درو از قطبان

رأيت فيها السيد محي الدين عبد القادر الجيلاني جالسا في مسجد على كرسي

ديدم دران سيد زنده كننده دين عبد القادر ساكن گيلان را نشسته در مسجد خود بر كرسي

من درة بيضاء وهو يعظ الناس ويدعوهم الى عبادة الله تعالى

از گوهري سفيد واو بند ميداد مردم را وميخواند ايشان را سوي پرستش خداي

س من ذا رأيت في سياحتك من الابدال ج رأيت جماعة منهم س

س وكيست آن كه ديدي در سير خود از ابدال ج ديدم گروهي را از ايشان س

واذا اجتمعت باحد من الصالحين باي عين تراه ج اراه بعين

وهرگاه يكجا شوي بيكي از نيكان بكدام چشم ميبيني ج ميبينم او را بچشم

التعظيم والوقار س واذا صاحبت احدا منهم ما تطلب منه ج اطلب

بزرگي ومرتبه س وهرگاه همنشيني كني كسي را از ايشان چه خواهي ازو ج ميخواهم

منه الدعاء بصلاح امور الدنيا والاخرة س وكيف تنظره ج

ازو دعا براي نيكوي كارهاي دنيا وآخرت س وچگونه نگاه ميكني ج

اراه كانه اسد من اسود الله تعالى س يا اخي انظر من على الباب

ميبينم او را گويا او شيريست از شيران خداي برتر س اي برادرم ببين كيست بر در

واقف ج يا مولاي الامير واقف نعم الامير على باب الفقير س

ايستاده ج اي صاحب من امير ايستاده است خوش است امير بر در فقير س

يا سيدي من على الباب واقف ج الفقير واقف بئس الفقير على باب

اي سردار من كيست بر در ايستاده ج فقير ايستاده است بد است فقير بر در

الامير س يا ولد اعط للفقير الف احمر ج من اي خزانة اعطيه

امير س اي فرزند ببخش براي فقير هزار دينار سرخ ج از كدام گنج خانه ببخشم

ج اعطه من خزانة الزكوة س في اي سنة حججت ج يا اخي

ج ببخش او را از گنج خانه زكوة س اي سردار من در كدام سال حج كردي

حججت سنة ثلثين وخمسين سنة بعد المائة والالف

حج كردم سال سي ام وپنجاهم سال بعد صد و هزار

من هجرة النبي صلى الله عليه وسلم وكان حجة الجمعة س يا

از هجرت نبي درود رساند خدا برو وسلام رساند وبود حج روز جمعه

[illegible]

يا اخي اذا جئت فزر نبيك في تلك السنة س ولو ذالك
اي برادرم هرگاه حج کني پس بزيارت پيغمبر خود کن هم دران سال س و چرا انست
ج لان النبي صلى الله عليه وسلم قال من حج ولم يزرني فاما جفاني
ج زيرا که هر آئينه نبي درود بر باد خدا بروي و سلام فرمود کسيکه حج کرد و زيارتم نکرد
س يا اخي اذا كنت في الصلوة او عند ولي الله فاحضر قلبك
س اي برادرمن هرگاه باشي در نماز يا نزد ولي خدا پس حاضر کن دلت را
س واذا كنت عند الملوك فاحفظ لسانك واذا كنت تمشي
س و هرگاه باشي نزد بادشاهان پس نگهدار زبانت را و هرگاه باشي روان
في السوق فاسرع في مشيتك س يا اخي ولو ذالك ج لانه سنة
در راه پس جلدي کن در رفتنت س اي برادرم چرا است آن ج زيرا که آن سنت او
نبينا س يا اخي اذا شربت الماء فلا تعبه ج فانه سنة نبينا
پيغمبر ماست س اي برادرم هرگاه نوشيدي آب ج زيرا که آن سنت پيغمبر ماست
س اذا قرع عليك الباب لا تجب الا في الثالثة س ولو ذالك
س هرگاه کوفته شود بر تو در پس جواب مده مگر در مرتبه سيوم س و چرا است آن
ج مستحب س واذا نمت بالليل فاغلق بابك و
ج مستحب است س و هرگاه خواب کني بشب پس بند کن درت و
اطف سراجك واحفظ اولادك لان ذلك سنة س يا فلان
کش چراغت را و نگهداري کن فرزندانت را زيرا که هر آئينه اين سنت است س اي
اذهب الى فلان وقل له ياتي الينا وقت الصبح ج في اي يوم
برو سوي فلان و بگو پس که آيد سوي ما هنگام صبح ج در کدام روز
ياتي اليكم ياتي غدا يوم الجمعة س يا سيدي اليوم ما رايناك
آيد سوي شما آيد بفردا روز جمعه س اي سردار من امروز نديدم ترا
اين كنت ج ذهبت لحاجتي س بالامس اين ذهبت ج
کجا بودي ج رفتم براي کاري براي خود س دي روز کجا رفتيد ج
ذهبت لحاجة بعض الاخوان س يا خادمي هل جاء الجمال
رفتم براي کار بعض برادران س اي چاکرم آيا آورد صاحب
بالحطب ام لا ج نعم جاء به البارحة ولكنه اخضر
شتر هيزم يا نه ج بلي آورد شب گذشته وليکن آن سبز است
س وهل جاء الحداد بالفاس ام لا ج ما جاء به س وهل
س و آيا آورد آهنگر تبر را يا نه ج نه آورد س و آيا

جاء النجار بالمنشار ج نعم جاء به وبالقدوم س وهل جاء المزين
بالموسى ج نعم جاء بها الآن س يا اخي اني اراك اليوم متغير الخاطر
ولم ذلك ج وكيف لا يتغير خاطري والموت حق والقضاء اما
س يا سيدي ما لي اراك الآن متشوش الخاطر ولم ذلك ج
لاني ذكرت احوال يوم القيمة ووقوفي عريانا بين الخلائق
س يا مولانا ما لي اراك في هذا الشهر كثير الفرح ولم ذلك
ج لان هذا الشهر شهر رمضان تفتح فيه ابواب الجنان وتغلق
فيه ابواب النيران س هذه السنة ما اكثر فرحك ولم ذلك
ج لاني حججت فيها وزرت النبي صلى الله عليه وسلم وذلك علامة
القبول س اليوم مرادنا نذهب لاجل زيارة النبي صلى الله عليه
وسلم هل تذهب معنا ج نعم اذهب معكم وهي سعادتي
في الدارين س اليوم هل لك قصد تذهب معنا الى البستان
ج نعم اريد اتنزه معكم هناك س يا اخي لم لا تصلح
بيني وبين اخيك ج مليح كثير بشرط ان تعفو عنه عن قلبك
س يا مولينا لم لا تصطلح مع ابيك لان له عليك حق ج لانه لا اذن

لِيْ فِي الْحَجِّ س وكيف اصطلحت مع عدوك فلانا ج لانه طلب العفو

مرا در حج س وچگونه آشتی کردی با دشمن خود که فلان است ج زیرا که او خواست

منی و قد قال الله تعالی فمن عفا و اصلح فاجره علی الله س

بخشیدن از من والبته فرموده خدای تعالی پس هرکه بخشید و صلح کرد پس مزد او بر خدا است

يا اخي لا يحب الا اهل الدين ج نعم لانهم احق بالمنا.

ای برادرم نمی پسندد مگر صاحب دین را ج بلے زیرا که ہر آینہ ایشان لایق تر اند

س يا حبيبي تريد ان اصلح بينك وبين فلان ج نعم بشرط

س ای دوست من اراده میکنم اینکه آشتی کنم میان تو و میان فلان ج بلے بشرط اینکه

ان يعطيني حقي كله س واذا اعطاك حقك هل تعفو عنه

بدهد حق مرا تمامش س و هرگاه بدهد حق تو آیا بخشی از وی

ام لا ج البته اعفو عنه س يا اخي اقض حاجتي اليوم ج

یا نه ج مقرر و بیقین بخشم از و س ای برادرم روا کن حاجتم امروز ج

غدا اقضيها لك ان شاء الله تعالى س كلم فلانا بان يقضي حاجتي

فردا روا کنم او را برای تو اگر خواهد خدای برتر س سخن گو فلانرا بآنکه روا کند حاجتم را

ج مليح ولكن اكتب حقيقتك في قرطاس س وانا اعرضها

ج بهتر ولیکن می نویسم حقیقت تو در کاغذی و من عرض میکنم

عليه الان س وفي هذا الوقت من اين جئت ج جئت

آنرا بر وی این زمان س و درین زمان از کجا آمدی ج آمدم

من عند السلطان س ومن كان عنده ج كان عنده جماعة

از نزد شاه س وکه بود نزد او ج بود نزد او گروهی

من الفضلاء والفقراء س وما يفعلون عنده

از فاضلان و درویشان س وچه می کنند نزد وی

ج كانوا يقرؤن في الحديث ومناقب الصحابة

ج می خواندند در حدیث و اوصاف یاران پیغمبر

وسير الملوك س اليوم كان الملك جالسا مسرورا

و خصلتهای پادشاہان س امروز بود پادشاہ نشسته شادان

وحوله وزراءه وامراءه ولذلك ج لانه فتح

وگرد وی وزیران او و سرداران او و چرا بود آن ج زیرا که ہر آینہ او

بلاد الكفار س يا اخي الان من اين جئت ج جئت من

گشاد شهرهای کافران س ای برادرم این هنگام از کجا آمدی ج آمدم از

عند الوزير س من كان عنده ج كان عنده جماعة من العلماء

نزد وزیر س که بود نزد او ج بود نزد او گروهی از عالمان

يتذاكرون في سير الملوك والصحابة وفي غزوات النبي صلى

با هم سخن می رانند در خصلت پادشاهان و یاران پیغمبر و در جنگهای نبی درود

الله عليه وسلم س يا اخي اذهب الى الوزير الفلاني وانظر الى

خدا بر او و سلام رساند س ای برادرم برو سوی وزیر فلانی و بنگر بسوی

جلسائه ما يفعلون عنده ج يا سيدي ذهبت اليه فرأيته جالسا

همنشینانش چه میکنند نزد او ج ای سردار من رفتم سوی او پس دیدم او را نشسته

وحوله اصحابه يتذاكرون في سير العرب واشعارهم ولطائفهم

و گرد او یاران او با هم سخن می رانند در خوی عرب و شعرهای ایشان و لطیفهای ایشان

وحكاياتهم س يا ولدي اذهب الى قاضي البلد وانظر كيف يجلس

و بازگوییهای ایشان س ای فرزند من برو سوی قاضی شهر و ببین چگونه می نشیند

للحكم وكيف يحكم بين الخصمين ج نعم ذهبت الى مجلس القاضي

برای حکم و چگونه حکم می کند میان دو خصم ج آری رفتم سوی نشستگاه قاضی

الفلاني ورأيت منه العجائب والغرائب في هذا الزمان س

فلان و دیدم ازو عجایب و طرفه ها درین وقت س

ما رأيت منه اخبرني بذلك ج رأيت منه شيئا محمودا

انچه دیدی ازو آگاه کن مرا بران ج دیدم ازو چیزی ستوده را

رأيته اولا جالسا على حصير ثم رأيت في اثناء مجلسه

دیدمش نخستین نشسته بر بوریا پس ازان دیدم درمیان نشستگاه او

جاء اليه رجل نجار يشكي من ابن السلطان يقول في

آمد سوی او مرد درودگر که شکایت میکرد از پسر شاه میگفت در

شكواه انه ظلمني وضربني ثم ان القاضي احضر ابن السلطان

شکایتش هرآینه او ستم کرد مرا و زد مرا پس ازان هرآینه قاضی حاضر کرد پسر شاه را

واوقفه في مكان واحد مع النجار واخذ الظلامة من ابن

و استاده کردش دریکجا همراه درودگر و گرفت داد ستم یعنی جرمانه از پسر

الملك في الحال واعطاها النجار وحكم بتعزير الظالم ونفيه من البلد

شاه همدران وقت و داد اوش درودگر را و امر کرد به بیاداشتن ستمکار و دور کردن او از شهر

رحم الله تعالى هذا القاضي وامثاله س يا مولانا اذهب الى مجلس المفتي الفلاني وانظر

رحم کند خدای بر این قاضی و مانندش را س ای صاحب ما برو سوی مجلس مفتی فلان و ببین

الی جلسائه ما یفعلون فیه ج یا سیدی انی ذهبت الی
سوی همنشینان او چه میکنند در آن ج ای سید من بدرستیکه من رفتم سوی
مجلسه ورایت جلسائه یتذاکرون فی علم الاصول والهدایة
نشستگاه او و دیدم همنشینان او را سخن می رانند در علم اصول وهدایت
وکلهم شیوخ اخیار س یا ولد اذهب الی البلد واسأل
وجمیع ایشان بزرگان ونیکان اند س ای فرزند برو سوی شهر و [illegible]
عن احوال السلطان ما یقول الرعیة فی حقه ج نعم ذهبت
از احوال شاه چه میگوید رعیت در حق او ج بلی رفتم سوی شهر
وسألت عن احوال السلطان فی کل المحافل فرأیت کل الرعیة
وپرسیدم از حالات بادشاه در تمام محفل ها پس دیدم همه رعیت
شکوا من ظلمه وفسقه وفجوره وتداعوا علیه بالهلاک
که شکوه کردند از ستم او وبدکاری او وبزه کاری او ودعا میکنند بر او بهلاک
س یا اخی اذهب الی بیت السلطان وانظر الیه حین یرکب
س ای برادرم برو سوی خانه بادشاه ونظر کن سوی پس وقتیکه سوار
فی عسکره کیف یمشی بین رعیته ج یا مولانا انی ذهبت ورأیته
در لشکر خود چگونه رود میان رعیت خود ج ای مولانا بدرستیکه من رفتم ودیدم او را
حین یرکب کان یلتفت یمینا وشمالا ولا یغیث من استغاث به ای
وقتیکه سوار می شود بگوشه چشم می نگریست راست وچپ وفریاد رسی نمیکند کسی را که فریاد خواهد
ابدا ولا یعطی للفقیر درهما ولا دینارا ولا [illegible] هذا اطول الظالمین
هرگز ونمی داد برای محتاج روپیه ونه اشرفی ونه [illegible] این اطول ظالمان
من الملوک اصلحه الله تعالی فصل س
از شاهان نیکو کند او را خدای برتر
اذا اراد الانسان ان یأکل ماذا یقول
هرگاه قصد کند آدمی خوردن را چه چیز گوید
ج یقول بسم الله الرحمن الرحیم اللهم اعنا
ج گوید شروع میکنم بنام خدا که بسیار مهربان ونهایت رحیم است خدایا مدد کن
به علی طاعتک ویأکل مما یلیه س واذا شرب
ما را بدان بر عبادت ووخورد از آن جانب که نزدیک باشد س وهرگاه خورد
الانسان الماء ماذا یقول ج یقول فی اوله بسم الله وفی آخره الحمد لله
آدمی آب را چه چیز گوید ج گوید در اول آن بسم الله ودر آخر [illegible] تمام ستایش [illegible] خدا

آخر كل مرة ويشربه بثلاثة انفاس س يقول آخره الحمد لله الذي جعل الماء
در انجام هر بار و نوشد او را بسه دم ها و گوید پس آن جمیع ستایش مر خدا را که کرد آب
عذبا ولم يجعله ملحا اجاجا س واذا كنت صائما ما تقول عند الافطار
را شیرین و نگردانید ش شور تلخ س و هرگاه شوی روزه دار چه گوئی وقت شکستن
ج اقول اللهم لك صمت وعلى رزقك افطرت ذهب الظمأ وابتلت
ج گویم خدایا برای تو روزه داشتم و بر روزی تو شکستم رفت تشنگی و تر شد
العروق وثبت الاجر ان شاء الله تعالى س عند البرق والرعد
رگها و ثابت شد مزد اگر خواهد خدای برتر س وقت برق و رعد
ماذا تقول ج اقول سبحان من يسبح الرعد بحمده والملائكة
چه چیز گوئی ج گویم پاک است آنکه پاکی او گفتند رعد به ستایش او و فرشتگان از
خيفته سبحان من سبحت له س وعند الصواعق والرياح
ترس او پاک است آنکه تسبیح کردند ملائکه برای او س و در وقت صاعقها و بادها
ماذا يقال ج يقال اللهم لا تقتلنا بغضبك ولا تهلكنا
چه چیز گفته شود ج گفته شود خدایا مکش ما را بخشم خود و هم مران ما را
بعذابك وعافنا قبل ذلك س واذا عطس الانسان ما يقول ج يقول
بعذاب خود و عفو کن پیش از آن س و هرگاه عطسه زند آدمی چه گوید ج گوید
الحمد لله رب العالمين على كل حال س والسامع ما يقول ج يقول يرحمك الله
همه ستایش برای خدا پروردگار عالم بر هر حال س و شنونده چه گوید ج گوید رحم کند تو را خدای برتر س
فيرد العاطس يهديكم الله ويصلح بالكم و نحو ذلك س
پس جواب دهد عطسه زن براه نماید ما را و راه نماید شما را خدا و نیکو کند حال شما و مثل آن س
واذا اراد الانسان ان ينام كيف يرقد ج ينام على شقه الايمن مستقبل القبلة
و هرگاه قصد کند آدمی خوابیدن را چگونه خوابد ج خوابد بر پهلوی راست خود رو کنان بقبله س
وماذا يقول عند النوم ج يقول باسمك اللهم ربي وضعت جنبي وبك ارفعه
و چه چیز گوید وقت خواب ج گوید بنام تو خدایا پروردگار من نهادم پهلوی خود را و بتو بردارم
س واذا نزع ثوبه ما يقول الانسان ج بسم الله الذي لا اله الا هو
س و هرگاه برکند جامه اش چه گوید آدمی ج شروع میکنم بنام خدا که نیست معبودی بجز او
واذا خرج من الدار ماذا يقول ج يقول بسم الله توكلت على الله
و هرگاه بیرون آید از خانه چه گوید ج شروع میکنم بنام خدا اعتماد کردم بر خدا

لا حول ولا قوة الا بالله رب اعوذ بك من ان اضل او اضل او ازل او ازل

نه زور ست ونه توانائی مگر بخدا ای پرورنده پناه می خواهم بتو از آنکه گمراه شوم یا گمراه کنم یا لغزم

او اظلم او اظلم او اجهل او یجهل علی س وماذا یقول الرجل

یا لغزانم یا ستم کنم یا ستم کرده شوم یا نادانی کنم یا نادانی کرده شود بر من س و چه گوید مرد

بعد الوتر ج یقول سبحان الملك القدوس ثلاث مرات س واذا اكثر

بعد وتر ج گوید پاک است پادشاه بسیار پاک سه مراتب س و هرگاه بسیار

ذنوب الانسان ما یقول من الادعیة ج یقول اللهم مغفرتك

گناهان آدمی چه گوید از دعاها ج گوید خدا آمرزشت

اوسع من ذنوبی ورحمتك ارجی عندی من عملی ثلاث مرات س واذا

گشاده تر است از گناهم و رحمتت زیاده تر امید کرده شده است نزدم از عملم سه مراتب س و هرگاه

طنت اذن الانسان ما یقول ج ذکر الله من ذکرنی بخیر س واذا اخذه

بی حس شود گوش آدمی چه گوید ج یاد کند خدا کسی را که یاد کرد مرا به نیکوئی [illegible]

خدرت رجل الانسان ما یقول ج ذکر احب الناس الیه س واذا رای

بیجان شود پای آدمی چه گوید ج یاد کند دوست ترین آدمی بسوی وی س و هرگاه بیند

نوما یکرهه ما یقول ج یا اخی یتفل عن یساره ثلاث مرات و یقول

خواب خود چیزیکه بد میشود چه گوید ج ای برادرم ترکرد از چپ سه بار و گوید

اعوذ بالله من الشیطان الرجیم ومن شر هذه الرؤیا و یتحول ولو

پناه میخواهم بخدا از شیطان سنگسار کرده و بدی این خواب و بر گردد و اگر چه

علی جنبه ولا یخبرها احدا الا من یحب س واذا دخل السوق ما یقول

بر پهلوی خود و آگاه نکند بدان کسی مگر آنکه دوست دارد س و هرگاه در آید بازار را چه گوید

وای رجل یقدم ج یقدم یساره فی الدخول والیمین فی الخروج

و کدام پای است که پیش کند ج پیش نهد پای چپ در در آمدن و دست راست در برآمدن

ویقول اللهم انی اسالك خیر هذا السوق وخیر ما فیه س یا اخی م

و گوید خدایا هر آینه من سوال میکنم از تو نیکوئی این بازار و نیکی آنچه در وی است س ای برادر

ما یقول من الادعیة قبل قیامه من کل مجلس ج یقول سبحانك

چه گوید از دعاها پیش برخاستن از هر نشستگاه ج گوید پاک هستی

اللهم وبحمدك اشهد ان لا اله الا انت استغفرك واتوب الیك

خدایا و بستایش خود گواهی میدهم آنکه هر آینه نیست معبود مگر تو آمرزش میخواهم از تو و توبه

ویقول فی اول کل مجلس واخره الصلوة علی النبی صلی الله علیه وسلم

میکنم بسوی تو و گوید در اول هر نشستن و آخران درود بر نبی درود رساند خدا بر وی و سلام

س: واذا صاح الديك ما يقول ج: يا اخي يذكر الله تعالى ويسأله من فضله

پس وهرگاه آواز کند مرغ چه گوید ج ای برادر من یاد کند خدای تعالی را و سوال کند از افزونیش

س: واذا سمع صوت الحمار ما يقول الانسان ج: يستعيذ بالله من الشيطان

س وهرگاه بشنود آواز خر چه گوید آدمی ج پناه بخواهد بخدا از شیطان

س: واذا حصل عند الانسان غضب من امر من الامور ما يقول ج: يا سيد يقول ما قال النبي صلى الله عليه وسلم اعوذ بالله من الشيطان الرجيم ويقعد ان كان قائما ويضطجع ان كان جالسا

س وهرگاه حاصل شود نزد او خشم از کاری از کارها چه گوید ج ای سردار من گوید آنچه گفت نبی ص درود رساند خدا بر او و سلام رساند از دیو سنگسار کرده و نشیند اگر باشد ایستاده و به پهلو خواباند اگر باشد نشسته

س: واذا غضب الانسان ما يفعل ج: يتوضأ س: واذا هم الانسان بامر ما يقول ج: يقول اللهم خر لي واختر لي سبع مرات والاولى صلاة الاستخارة ودعائها المشهور

س وهرگاه خشم آلوده شود آدمی چه کند ج وضو کند س وهرگاه عزم کند بکاری چه گوید ج گوید خدایا بهتر کن برای من و برگزین برای من هفت مرتبه و بهتر است استخاره و دعای آن که مشهور است

س: واي شيء يداوم لدفع الهموم ج: يداوم ويكثر الصلوة على النبي صلى الله عليه وسلم

س کدام چیز است مداومت کرده شود برای دفع غم ج مداومت کرده شود و زیاده کرده شود درود بر نبی صلی الله علیه وسلم

س: واذا كان احد يتوقع انه في بلاء او امر من الامور المهمة ما يقول ج: يقول حسبنا الله ونعم الوكيل على الله توكلنا

س وهرگاه کسی امیدوار باشد اینکه او در بلایی یا کاری از کارهای دشوار افتد چه گوید ج گوید کافیست ما را خدا و خوب نگهبان است بر خدا اعتماد کردیم

س: واذا فزع الانسان او حصلت عنده وحشة او كان النوم لا ياتيه ما يقول ج: يقول اعوذ بكلمات الله التامات من غضبه وعقابه ومن همزات الشياطين وان يحضرون

س وهرگاه بترسد آدمی یا حاصل شود نزد او وحشت یا خواب باشد که نیاید او را چه گوید ج گوید پناه میخواهم بکلمهای خدا که کامل اند از خشم او و عذاب او و از وسوسهای دیوان و اینکه حاضر کرده شوند مرا

س: واذا رأى وجهه في المرآة ونحوها ما يقول ج: يقول اللهم كما حسنت خلقي فحسن خلقي وحرم وجهي على النار

س وهرگاه بیند روی خود در آینه و مثل آن چه گوید ج گوید خدایا چنانکه نیکو کردی پیدایش مرا پس نیکو کن خوی مرا و حرام کن روی مرا بر آتش

س وإذا رأى الحريق ما يقول ج يقول الأذان والإقامة س وإذا

س وهرگاه بیند آتش زدگی چه گوید ج گوید اذان و اقامت

رأى على أخيه المسلم ثوبا جديدا ما يقول ج يقول تبلي

وهرگاه ببیند برادر مسلمان جامهٔ نو را چه گوید ج گوید کهنه کن

ويخلف الله س يا أخي إذا كان الإنسان يتكلم أو كان خارجا

و خلف دهد خدا ای برادر من هرگاه انسان آغاز سخن و کلام یا برآمد

من داره أو من مكان أو كان في أمر مهم ثم سمع عاطسا أو قول

از خانه خویش یا از جائی یا بود در کاری عظیم پس شنید عطسه یا سخن

قائل هل يتفاءل بذلك أم لا أفدني لوجه الله تعالى ج يا سيدي

گوینده آیا فال بد گیرد بدان یا نه بده عطا کن مرا برای روی خدای تعالی ج ای سرور من

لا ينبغي للإنسان أن يتطير بذلك فقد قال النبي صلى الله عليه وسلم من

نیست سزاوار آدمی اینکه فال بد گیرد بدان زیرا که البته فرموده نبی درود فرستاد خدا بر وی و سلام

ردته الطيرة فقد أشرك وكفارة ذلك أن تقول اللهم لا خير إلا خيرك

هرکه باز گرداند ویرا بد شگونی پس البته شرک کرد و بدل گناه او این است که گوید خدایا نیست نیکی

ولا طير إلا طيرك ولا إله غيرك س يا مولانا سمعت اليوم أن

مگر نیکی تو و نیست بد شگونی مگر بد شگونی تو و نیست معبود غیر تو س ای صاحب ما شنیدم امروز که

سفينتين غرقتا في البحر ما السبب في ذلك ج الظاهر أن ماء البحر زاد

دو کشتی غرق شدند در دریا چه باعث است دران ج ظاهر این است که آب دریا زیاد شد

طغيانه والذين ركبوا فيها أناس كثير س إذا هاج البحر لا تركب فيه لأنه

جوشش خود را و کسانیکه سوار شدند دران مردم بسیار اند س هرگاه قصد بلندی کند دریا سوار نشو

خطر جدا ج نعم وقد نهى الله عن ذلك فقال ولا تلقوا بأيديكم

ترس است نهایت ج بلی و البته منع فرمود خدا ازان پس ارشاد کرد و میندازید دستهای خود را

إلى التهلكة س يا ولدي إذا ركبت البحر ما تقول ج أقول بسم الله مجراها

سوی هلاک س ای فرزندم هرگاه سوار شوی بدریا چه گوئی ج گویم بنام خدا است روان شدن او

ومرسيها لأن ذلك سنة س وإذا ركبت الدابة ما تقول ج

و ایستادن او زیرا که این سنت است س و هرگاه سوار شوی چار پایه را چه گوئی ج گویم

الحمد لله الذي سخر لنا هذا وما كنا له مقرنين س وفي تعزية المسلم

جمیع حمد خدا را که تابع کرد برای ما این را و نبودیم برای او توانا دارندگان س و در ماتم پرسی مسلمان

بالمسلم ما يقول المؤمن ج يقول المعزي للمعزى أعظم الله أجرك وأحسن عزاءك

با مسلمان چه گوید اهل اسلام ج گوید ماتم پرسی کننده برای ماتم گرفته بزرگ کند خدا مزد تو و نیک کند ماتم تو

وغفر لمثلك س وما يقال للكافر بتعزية الكافر ج يقال في نار جهنم خالدا

فيها ابدا س واذا اصابت الانسان مصيبة ج يقول انا لله وانا اليه راجعون

س يا اخي كيف زرعك في هذه السنة هل هو صالح ام لا ج نعم هو صالح احسن

كل سنة س وكيف ثمر نخلك في هذه السنة اثمر كله ام بعضه ج لا بل اثمر كله

حتى اولاده لاني اخرجت زكوته في العام الماضي فهذا من بركاتها س ولده

اسقني ماء من الجرة يكون باردا ج يا سيدي في الجرة شيء س اسقني من الزير

الحديد مائة حار س اسقني من الجرة الكبير ج من العتيق ام من

س يا اخي من الجديدة ج يا مولانا على العين س يا سيدي اقطع لي

من النخل ج من الحمراء ام الصفراء بل من الغبراء س يا حبيبي لم لا تأكل

والجحب ج لاني ما علمت كيف كان النبي صلى الله عليه وسلم يأكل لاني

في جميع احواله كالامام مالك اكله لاجل ذالك س يا اخي لو تكثر النظر الى

في الصلوة وغيرها ج لا اذكر اني علمت اليها كما خلقت منها س يا صاحبي لم تشرب

من الماء الحار ولا تشرب من الماء البارد ج لاني اخالف نفسي في كل شيء س

يا خادمي اذهب الى السوق واسأل عن احوال الملك ما يقول الناس فيه ج

ذهبت سألت عن احواله واطواره فوجدت الكل يشكون منه واما احواله فعلى

ترجمة بعني البارحة لما خرجت بأمري لأجل التجسس في البلاد هل رأيت أحدا

بسعادت من در شب پارسا بیرون آمدی به حکم من برای تجسس در شهر آیا دیدی کسی را

يشكو منه ... لا ج يا سيدي لما خرجت بأمرك دُرت في جميع البلاد و

که شکوه میکند از کسی نه ج ای سردار من چون بیرون رفتم به حکم تو گشتم در همه شهر

وقفت على مجامع الناس فلم أجد أحدا يشكو من أحد بل كانوا يدعون للسلطان

ایستادم بر مجمعهای آدمیان پس نیافتم کسی را که شکایت میکند از کسی بلکه دعا میکردند بر پادشاه

وللحكام والشرط بالنصر والظفر وطول البقاء س يا أخي إن رأيت في عيبا

و برای حاکمان و سرهنگان به یاری دادن و فتح و درازی پایندگی س ای برادر من اگر ببینی عیبی در من

فأخبرني به حتى لا أفعله ثانيا ج نعم يا سيدي ما فيك عيب ولكنك تكثر

پس آگاه کن مرا از آن تا نکنم بار دیگر ج بلی ای سردار من نیست در تو عیبی و لیکن تو بسیار میکنی

الأكل والنوم لأن النبي صلى الله عليه وسلم قال المؤمن مرآة المؤمن

خوردن و زیاده خوابیدن برای آنکه هرآینه نبی صلی الله علیه وسلم فرمود مسلمان آیینه مسلمان است

يا ولدي لم لا توقظني البارحة لصلاة التهجد ج لأني سمعتك تقوم

ای فرزند من چرا بیدار نکنی مرا در شب برای نماز تهجد ج برای آنکه هرآینه من شنیدم که تو برخاستی

له س يا ولدي لم خرجت من المسجد ج لأني قد صليت فيه س يا أخي إذا

پس ای فرزند من چرا بیرون آمدی از مسجد ج زیرا که هرآینه من نماز ادا کردم در وی س ای برادر من

دخلت المسجد أو كل مكان شريف فقدّم يمينك في الدخول وقدّم

در آیی مسجد را یا هر جای بزرگ را پیش کن پای راست در درآمدن

يسارك في الخروج ولم ذلك ج لأنه سنة س يا سيدي أقنع بالقليل لا

پای چپ در برآمدن و چراست آن ج برآنکه هرآینه آن سنت است س ای سردار من قناعت کن

الكثير ولم ذلك ج لأن من قنع شبع ومن طمع جاع س يا أخي لا تكثر الدين

بسیار و چراست آن ج زیرا که البته هرکه قناعت کرد سیر شد و هرکه طمع کرد گرسنه شد س ای برادر من زیاده مکن وام

ولا أي شيء ج لأنا نخاف من شرك س يا مولانا أكثر المجيء إلينا

برای آنکه البته ما میترسیم از بدی تو پس ای صاحب ما زیاده کن آمدن بسوی ما

ولم ذلك ج لأنا نفرح بك لصلاحيتك ومحبتك لنا س يا ولدي اذهب

و چراست آن ج زیرا که البته ما شادی شویم بتو بسبب نیکیت و محبت برای ما س ای فرزند من برو

إلى الشيخ الفلاني وسلّم عليه وقل له يدعو لي ج على الرأس والعين ولكن أرسل معي

بزرگ فلانی و سلام رسان از من بر وی و گوی او را که دعا کند برای من ج بر سر و چشم و لیکن بفرست

شيئا على طريق الهدية س ولم ذلك ج لأن النبي صلى الله عليه وسلم قال تهادوا تحابوا

همراه من چیزی بطور تحفه س و چراست آن ج زیرا که البته نبی صلی الله علیه وسلم فرمود با هم تحفه فرستید تا با هم محبت کنید

اردت دخول الخلاء فقدم يسارك في الدخول واليمين في الخروج وفي كل مكان
قصد کنی در آمدن مبرز خانه پس پیش کن پای چپ خود در در آمدن و پای راست در بر آمدن
دني س ولم ذالك ج لانه سنة عن النبي صلى الله عليه
فرو تر س و چرا است آن ج زیرا که البته آن سنت است از نبی صلی الله علیه و
لما قيل لبعض العارفين بالله لم لا تتزوج والزواج سنة فقال ان اخاف
هرگاه گفته شد برای بعض خدا شناسان چرا از تو نکاح کردن سنت است پس گفت
ان اقع في محرمات كثيرة س فلم ذلك ج لان شان النساء ان جاعت سخطت
افتم در چیزهای حرام بسیار پس چراست آن ج زیرا که البته حال زنان
شبعت طغت س ولما قيل لبعض العارفين بالله لم لا تتزوج ما قال
غضب کند و اگر سیر شود سرکشی کند س هرگاه گفته شد برای بعض عارفان بخدا
ج قال انا احوج الى تطليق نفسي من الزواج س يا ولدي اعرف لي ملاء هذا الفضاء
ج گفت من حاجت مندترم بسوی طلاق نفس خود از نکاح س ای فرزند من
طعاما ج من اي طعام امتلاء من الحمراء من الصفراء من الابيض س
خورش ج از کدام خورش پر کنم او را از سرخ از زرد یا از سپید
لا بل من الاخضر والابيض س يا سيدي اين افرش السماط للطعام في الحجرة او في الايوان
نه بلکه از سبز و سفید س ای سردار من کجا گسترم دستارخوان برای خوردنی در حجره یا در
ام في الصحراء ج لا يا ولدي بل افرشه في البرية حتى ياكل منه كل صادر و وارد
یا در میدان ج نه ای فرزند من بلکه بگستر او را در میدان تا خورد همراه هر رسنده و رونده
س ولم ذلك ج لان هذا شان الكرام س من اي قسم يكون الطعام
س و چراست آن ج برای آنکه البته این حال صاحبان کرم است س از کدام نوع خوانده
ج يكون من جميع الاقسام وانواع الطعام اطيب واطعم والفواكه والحلويات مثل
ج خوانده شد از همه انواع و رنگارنگ خوردنی و میوه‌ها و شیرینی‌ها
عادة اكابر الاعاجم س يا مولاي الطعام لا يكفي الا عشرين الفا من ايتك
عادت امیران عجمیان س ای مالک من خوردنی کفایت نکند مگر بیست هزار را
لام ولا الخيرة لله وحده والبركة في الموجود س بالحلية لعلم الطعام
حکم و نیکوئی برای خداست و برکت ست در حاضر س
اين تتوجهون بالعساكر هذه ج نتوجه بها الى البلاد للغزو على الكفار
کجا میخواهید کرد با این توجه ج ما میخواهیم او را بسوی میدان برای جهاد بر کافران
س يا سيدي على اي شيء تركبون واي سيف تقلدون واي رمح تحملون ج
س ای سردار من بر کدام چیز سوار خواهید شد و کدام شمشیر در گردن خواهید بست و کدام نیزه

يا بلال على فرسي الصبا شدّ مطيتي البيضا واثقل بسيفي العرجون

... مع المصون س واذا رجعت من الغزو اي بلد تقصد

واين تسكنون ج يا سيدي نقصد مكة المعظمة للحج ثم بعده نذهب الى

المدينة المنورة س اتوطنونها ام ترجعون منها ج بل نتوطنها الى اخر

العمر س يا عبدي اليوم هل دخل المحمل المصري الى مكة المشرفة ام لا ج

نعم يا مولاي دخل اليها المحمل الشامي والمصري في الطريق س يا حبيبي

هل صار على الحجاج هذه السنة اذًا في الطريق ام لا ج نعم صار

تعب كثير بل غارت البدو عليهم ما بين مكة والمدينة س يا سيدي كيف صار الاسعار

في مكة هذه السنة ايام الحج ج نعم هذه السنة الاسعار رخيصة كثير

الى غاية من الرخاء س يا اخي الحج في اي يوم كان ج كان الوقوف

بعرفة يوم الجمعة وهو الذي يسمونه الناس بالحج الاكبر س بالامس

ذهبنا الى البستان كيف رايت زهاره واثماره والنواره واوراق اشجاره

ج يا سيدي رايت ما اعجبني وافرح قلبي وازال همي واذهب غمي فالحمد لله على

هذه الاحوال س البستان الذي ذهبنا اليه بالامس لمن كان ج يقولون انه للسلطان

س اي سلطان ج بناه الملك محمد شاه ابن جهان شاه ابن [illegible] الدولة بنا

ابن شاه جهان ابن اکبر س کیف احوال السلطان معاد زمانه ج

یا سیدی لا ادری فی مقام الحیرة السلطان یقول لیلا ونهارا

س وکیف تعیش معه رعیته ج اما طوره معهم فهو قلیل الرحمة

حقهم اصلحه الله تعالی ج یا سیدی السلطان لو لا ینظر الی سیرة آبائه

واجداده واحوال الملوک السابقة ج یا مولای هو جاهل اما یسمع

لاحد کلاما ابدا وهو نجیب الله نیا وجهارا عرس کل خطیئة س یا اخی انت

من ای شیء خلقت ج خلقت من العناصر الاربعة ج وهی الماء

والطین والنار والهواء س یا اخی عنصر الهواء غالب علیک وما وجه الغلبة

ج وجهها محبتک الاسفار س یا اخی وعنصر النار علی فلان

س وما وجه الغلبة ج وجهها حدة الطبع س یا الله ایا ای عنصر الطین

فی کل الاحوال غالب علی س وما السبب فی ذلک ج یا والله ذلک من قساوة

القلب کثرة الاکل والنوم وقلة المبالاة فی کل الاحوال س یا والله

ما معنی قول العرب فی الامثال بل فی الحدیث جاء خیر الامور اوسطها

ج معناها الاعتدال فی جمیع الحالات حتی فی الاکل والشرب والکلام

ذلک س یا شیخ ما علامة الشقاوة ج علامتها مخالفة الشرع فی کل

جـ ، يا سيدي وما علامة السعادة ج علامته متابعة النبي صلى الله عليه وسلم
ای سردار من و چه نشان نیکبختی است ج نشان آن پیروی نبی صلی الله علیه وسلم

في كل الاحوال س يا مولانا لم لا تعتقني من النار ج يا عبدي ان اطعتني في كل
در همه حالات س ای مالک ما چرا آزاد نمیکنی مرا از آتش ج ای بندهٔ من اگر فرمان بری

الامور البتة ان شئت اعتقك منها س يا سيدي لم لا تستجيب دعائي لاني ادعوك
مرا در کارها مقرر اگر خواهیم آزاد کنیم ترا از آن س ای مالک من چرا قبول نمی کنی دعای مرا که من میخوانم

ليلا ونهارا ج يا عبدي لانك تدعو بقلب غافل س يا سيدي لم خلقت الجنة
شب و روز ج ای بندهٔ من برای آنکه هر آینه تو میخوانی مرا بدل بیخبر س ای مالک من برای چه آفریدی بهشت

ج خلقها الله تعالى لاهل طاعته من عبادة س يا سيدي ولم خلقت النار
ج آفریدش خدای برتر برای اهل عبادت از بندگان خود س ای مالک من و چرا آفریدی دوزخ

ج اوجدها الله تعالى لاهل المخالفة والعصيان س يا سيدي وهل يحصل رؤية
ج پیدا کردش خدای برتر برای اهل دشمنی و نافرمانی خود س ای مالک من و آیا حاصل شود دیدن

الله تعالى في الجنة لاحد من المومنين ام لا ج نعم تحصل كما قال تعالى وجوه يومئذ
خدای برتر در بهشت کسی را از ایمانداران یا نه ج بلی حاصل خواهد شد چنانکه فرمود خدای

ناضرة الى ربها ناظرة س يا مولانا وهل تحصل رؤيته للكفار يوم القيمة
بسیار روی ترو تازه باشند سوی پروردگار خود نگرنده س ای مالک ما و آیا حاصل شود دیدار حق برای کافران روز قیامت

ام لا ج لا يا اخي لقوله تعالى كلا انهم عن ربهم يومئذ لمحجوبون س يا شيخي
یا نه ج نه ای برادر من برای فرمودن آن این چنین نیست هر آینه ایشان از رب خود آن روز محجوب اند س ای پیر من

وهل يغفر الله تعالى للكفار يوم القيمة ام لا ج يا ولدي لا لقوله تعالى ان الله
و آیا بخشد خدای برتر برای کافران روز قیامت یا نه ج ای فرزند من نه برای فرمودن او که خدای برتر

لا يغفر ان يشرك به ويغفر ما دون ذلك لمن يشاء س وهل يغفر
نه بخشد این که شریک با او کرده شود و بخشد فروتر از آن برای آنکه خواهد س و آیا بخشد خدا

لاحد من المومنين ام لا ج نعم يغفر لمن شاء بما شاء وكيف شاء س ولو قال
برای کسی از مومنان یا نه ج بلی بخشد هر کرا خواهد به هرچه خواهد و به هر گونه که خواهد س و اگر بگوید

لك قائل لم خلق الله الخلق ما تقول ج اقول له خلق الخلق ليعرف فاذا عرفها شهود
برای تو گوینده چرا آفرید خدا خلق را چه گویی ج گویم او را آفرید مخلوق را تا شناخته شود

محمد س يا ولدي الليل افضل من النهار ام النهار افضل ج يا مولانا
شنیده شود س ای فرزند من شب بهتر است از روز یا روز بهتر ج ای مالک ما

افضل من النهار س يا مولانا ما علامة القيمة ج يا حبيبي علامة اتيانها
بهتر است از روز س ای مالک ما چه نشان قیامت است ج ای دوست من نشان آمدن او

موجود وگویا که ها ظهور الامام المهدي والدجال وطلوع الشمس من مغربها

موجود ست و کلان آن پیدا شدن امام مهدی و دجال ست و برآمدن آفتاب جانب

آخر الزمان س يا سيدي واي شيء يكون قبل الدجال ج يكون ظهور

فرورفتن آن در آخر زمانه س اے سردار من وکدام چیز خواهد شد پیش دجال

ظهور المهدي س وما اسمه ج اسمه محمد بن عبد الله س وفي اي بلد يكون ظهوره

پیدا شدن امام مهدی س وچه نام اوست ج نامش محمد پسر عبد الله س ودر کدام شهر خواهد ظهور

ج يكون بالمدينة المنورة س وفي ايام المهدي من ينزل من السماء

ج خواهد شد در مدینه روشن س و در روزهای امام مهدی که فرود آید از آسمان ج

ينزل عيسى بن مريم من السماء الرابعة على المنارة البيضاء بدمشق س

فرود آید عیسی علی نبینا وعلیه پسر حضرت مریم از آسمان چهارم بر مناره سفید در دمشق س

يا سيدي كيف تكون احوال الناس في ايام امام المهدي ج يكونون على احسن

اے سردار من چگونه خواهد بود حالهای آدمی در زمان امام مهدی ج خواهند بود بر بهترین

الاحوال من العدل والانصاف والرخاء حتى ان الشاة ترعى مع الذئب

از عدل وانصاف و ارزانی تا آنکه بز خواهد چرید همراه گرگ

في مكان واحد ويقسم خزائن الارض بين الناس حتى لا يبقى في زمانه فقير واحد

در جای واحد و بخش کرده شود گنجهای زمین میان آدمی تا آنکه باقی نماند در روزگار

فصل في ذكر اسماء بعض الاعضاء وغيرها راس + وجه + جبهة

فصل در ذکر نامها بعض بدنها و سوای آن سر رو پیشانی

عين + دق + حاجب + موق + قصبة الانف + منخرين

چشم پهلو ابرو گوشه چشم استخوان بینی دو سوراخ بینی

اذن + صماخ + سمع + الشفة العليا + الشفة السفلى + خد + شارب + سبال

گوش سوراخ گوش گوش لب بالا لب زیرین رخساره بروت بروت

عنفقة + لحية + عارض + ذقن + فم + لسان + لهاة + حنجرة

گوشه دهن ریش رخساره زنخدان دهان زبان گوشت پاره

حلقوم + اسنان + مطاحن + يد + ذراع + ساعد + مرفق

نای دندانها دندانهای بزرگ دست بازو آرنج

اصابع + انامل + اظفار + راحة + كف + رسغ + ذكر + حشفة + خصيتين

انگشتان سر انگشتان ناخنها کف دست سر ذکر

رجل + عقب + كعب + فخذ + ركبة + اخمص الرجل + خاصرة + بطن + سرة + صدر

پای پاشنه شتالنگ ران زانو تهی گاه شکم ناف سینه

ظهر فقرة ابهام سبابة الوسطى البنصر الخنصر

ظلم قلب كبد فؤاد گلوه امعا اماصير كرش مرة

اضلاع شعرة رئة بيضة فرخ جناح

فصل في ذكر اسماء بعض الحيوانات

اسد ذئب فهد نمر دب كلب خنزير سرطان

حية تمساح ظبي ضبع ضب ثعلب يربوع فنك سمور

غراب زاغ ميمون زباج قرد جاموس بقر حمار جحش غزال

معز ضان شاة تيس ابل جمل ناقة خف فرس حصان

خيل حافر فيل ذنب جراد ذرة دراج بلبل عندليب حمام

عصفور حداة حدأة صقر بازي سلحفاة سمك فار وعل صعو

خفاش قنفذ حرباء ضفدع بق ارنب هرة ضون اخطل قمل

قراد العقعق الغداف الكبير كركي بط صعوة زرازور بعوض ذرد

جعل خنفساء عنكبوت زنبور فراش ذباب دجاجة ديك

نعامة بقر الوحش حمار الوحش نسناس اوز ببغاء

القبور وطواط الورشان علق دود القز

اسماء بعض الالوان وغيرها

جوز الطیب بسباس کمون کزبره شمار فاقل هرد زعفران

سنبل مصطکی السعد نیلوفر بنفسج نرجس ضیمران

صندل غالیه افیون معجون خل لیار و مصل سمن

زیت لحم سمین ضعیف هزیل دقیق شحم عظم مخ جلد ذیل

یقطین قاسر جرجیر لفت خرخر حلبه جلف صلح بقل

کعنع قطف کراث بصل ثوم زنجبیل ریحان فاغیه

قصب سکر احمر سکر ابیض ارز ابیض ورس عنبر

عود اجاص هرنکوش خطه ذره حمص فول باقلا لوبیا

ماش مستار دخن شعیر قرص نخاله عجین نقانق خبز

ماء الورد خبا بازی حرجل حنظل غاسول ترمس

جلبان علس سلت لوز جوز رمان خوخ سفرجل تفاح بطیخ

خیار قثاء تمر آس نواع نقیر قطمیر خشف سخل مجل بسر

قوس نارجیل کره خون زیتون نارنج لیمون عنب

تین فستق کمثری اترج شیلم فصوص سقانق عصفر جاند

کحل غسل

فصل فی ذکر اسماء بعض المسمیات من الاسلحه وغیر

مفصل شفرة سكين منشار تحنة تابع صحاحوبه

محبرة زهاب تراب موسى مسن مقلمة قلم لجام حلقه

زبرة فراغة حروق مسمار قفل سلسلة زبرة مرجاة مغول فاتر

منقب قدوم مقسط ملقاط كلبة منقاش جرس سماع

منفاخ مفتاح رحى طاحونة دشنة مبرة قدرة قصعة(?)

بزنج جوبه نورة(?) شباك تمثال نحن(?) نحاس مقص مقراض

حطب فحم رماد شرار رقعة حشيش علف ترقة مقدح قدر جفنة

صحفه طاسه طست ابريق رقعة الخبز غضار قدح سمط

طبق طابق غربال منخل مشجبة مسرجة فتيلة محفر(?) مروحة منارة

موازين اوزان طيب عود شمع قطن ستارة وسادة عطب(?)

سراج قنديل طريق سبيل برية قفار بادية اعراب عرب عجم

حضري بادي وادي كعب فحان منفاذ سيل حار بارد معد

يابس رطب اخضر احمر ابيض اسود اصفر ازرق اغبر حالك حاضر

حلوم(?) لقمة جرعة مضغة علقة مني مذي ودي صرطة(?) اجرة(?)

محيط سلا(?) خواج حمص مداد محبرة دواة قلم علامة علم

بياض قرطاس مسطرة سطر محفظة صمغ

قوارة انبوبة حريق زرجرة ذنبة غرب دلو

... عين ارض جبل شمس قمر نجم سحاب ... واغوث (?)

بركة ميزاب قمر عائش (?) غصن عرق جذر ورق سما زنبيل

عكبر عيبة خيزرة نوبة مطر بردطل رياح ريح مدينة مصر (?)

عروش حانوت محرز (?) بيت قصر ايوان حجرة مصطبة اصطبل

حايط جدار سور تحت جبال رمال سقف اقبال جبال سفرة

... سفينة دقل زورق مركب سبق ...

خلاخل برنوص سارية اسطوانة باب عتبة درار (?)

خوخة مكنسة كناس حلية حل بيت الخلاء مستراح بساط

زبل عذرة خرء ذرق روث ضبع خلقة فاخر ربح بيت

سطب (?) قميص دراعة جبة ربة كوفية طاقية خراء (?)

سراج فرجية قلنسوة فلس زر ازرار سروال لحاف سروال ميزر خمار

نقبة برقع ... عمامة ...

فصل في ذكر اسماء بعض الجواهر

قمه مدار اجر خزف رخام برام کران فیروزج

یاقوت مرجان عقیق زمرد زبرجد بلور یشم ذهب

فضه نحاس صفر حدید رصاص جست زیبق نوره

جص اکبریت سریر سلقة حصیر طنفسا فراش حجارة ربیع

شتا صیف خلف امام یمین یسار فوق تحت نعل جدار سیر قفا

جبل ... حجرة صدع خرق طین قربة مزمار طبل قوس

رباب کوبة دف طار وتر وتر شفع نفیر صوت سوط صیاح

مسا رواح غدو اصیل آصال سحر ساحر صبی شباب

کهولة شیوخة صبح ظهر عصر سنة شهر اسبوع یوم الجمعة یوم

السبت یوم الاحد یوم الاثنین یوم الثلثا یوم الاربعا یوم الخمیس

محرم صفر ربیع الاول ربیع الآخر جمادی الاولی جمادی الآخر

رجب شعبان رمضان شوال ذی القعدة ذی الحجة فصل

ذکر ارباب الحرف المتعارفة معلم متعلم عالم طبیب منجم

شاعر ساحر واعظ کاتب مجلد حداد صیقل سقا حجام

نساج صائغ فلاح نجار حصاد زراع دباغ

دبیاد بقال جزار خیاط طحان زیات خباز سمان

حایک بانی نداف قابله مرضعه مغنی طبال رقاص کناس

نقال محکی مضحک زبال حراس حراز شرطیه و اذا

دخول الخلاء ما یقول عند الدخول یقول اللهم انی اعوذ

الخبث والخبایث وعند الخروج یقول الحمد لله الذی اذهب عنی الاذی

وعافانی

فصل فی ذکر بعض الامراض ونحوها

سلس البول سلس المنی حمی دمل قرحه نقطه جدری صداع رباح رمد منطوق

زکام زحام سعال دوشی مده جفاف جذام برص استسقا

صرع دق صحیح مریض سقیم نوم نعاس سنه احلام رویا خس

سعه نجس جرح قرح حب رمل زمل مسابقه مسارعه مساعده

مدافعه واحد ربع نصف ثلث خمس سدس سبع عشر ثمن تسع شعر نظم

نثر مقفا مبسوط مطول مختصر مصنف مصنف معلم متعلم بایع

مشتری ثمن مثمن مبیع راهن مرتهن وکیل موکل موکل فیه

فصل فی ذکر الاعداد

واحد اثنین ثلثه اربعه خمسه سته سبعه

ثمانیه تسعه عشره احد عشر اثنا عشر ثلثه عشر

خمسة عشر ستة عشر سبعة عشر ثمانية عشر تسعة عشر عشرين

پانزده شانزده هفده هژده نوزده بیست

احد وعشرين اثنين وعشرين ثلثة وعشرين اربعة وعشرين خمسة

بیست ویک بیست و دو بیست و سه بیست و چهار بیست و پنج

وعشرين ستة وعشرين سبعة وعشرين ثمانية وعشرين تسعة وعشرين

بیست و شش بیست و هفت بیست و هشت بیست و نه

ثلثين احد وثلثين اثنين وثلثين ثلثة وثلثين اربعة وثلثين خمسة

سی سی و یک سی و دو سی و سه سی و چهار سی و پنج

وثلثين ستة وثلثين سبعة وثلاثين ثمانية وثلثين تسعة وثلاثين

سی و شش سی و هفت سی و هشت سی و نه

اربعين احد واربعين اثنين واربعين ثلثة واربعين اربعة واربعين

چهل چهل و یک چهل و دو چهل و سه چهل و چهار

خمسة واربعين ستة واربعين سبعة واربعين ثمانية واربعين

چهل و پنج چهل و شش چهل و هفت چهل و هشت

تسعة واربعين خمسين احد وخمسين اثنين وخمسين ثلثة وخمسين

چهل و نه پنجاه پنجاه و یک پنجاه و دو پنجاه و سه

اربعة وخمسين خمسة وخمسين ستة وخمسين سبعة وخمسين ثمانية و

پنجاه و چهار پنجاه و پنج پنجاه و شش پنجاه و هفت پنجاه و هشت

خمسين تسعة وخمسين ستين واحد وستين اثنين وستين

پنجاه و نه شصت شصت و یک شصت و دو

ثلثة وستين اربعة وستين خمسة وستين ستة وستين

شصت و سه شصت و چهار شصت و پنج شصت و شش

سبعة وستين ثمانية وستين تسعة وستين سبعين واحد و

شصت و هفت شصت و هشت شصت و نه هفتاد

سبعين اثنين وسبعين ثلثة وسبعين اربعة وسبعين خمسة وسبعين

هفتاد و یک هفتاد و دو هفتاد و سه هفتاد و چهار هفتاد و پنج

ستة وسبعين سبعة وسبعين ثمانية وسبعين تسعة وسبعين

هفتاد و شش هفتاد و هفت هفتاد و هشت هفتاد و نه

ثمانين واحد وثمانين اثنين وثمانين ثلثة

هشتاد هشتاد و یک هشتاد و دو هشتاد و سه

وثمانين اربعة وثمانين خمسة وثمانين ستة و

هشتاد وچهار هشتاد و پنج هشتاد و شش

وثمانين ثمانية وثمانين تسعة وتسعين احد و

هشتاد وهشت هشتاد ونه نود نود ویک

اثنين وتسعين ثلثة وتسعين اربعة وتسعين خمسة وتسعين

نود ودو نود وسه نود وچهار نود و پنج

ستة وتسعين سبعة وتسعين ثمانية وتسعين تسعة وتسعين

نود وشش نود وهفت نود وهشت نود ونه

مائة فصل في ذكر بعض الفوائد العلمية

صد فصل در ذکر بعض فایده علمی

الدينية الاعتقادية

س ياسيدي ما معنى

دینی اعتقادی ای سردار من چه معنی

الاسلام ج معنى الاسلام اقرار باللسان وعمل بالاركان والايمان

اسلام ج معنی اسلام اقرار کردن بزبان وکار کردن بدست وپا وغیره وایمان

تصديق بالقلب س يا مولانا السعيد من يقال والشقي من يقال

گرویدن بدل س ای صاحب ما نیک بخت کرا گفته شود وبدبخت کرا گفته شود

ج السعيد من يموت على الاسلام والشقي من يموت على الكفر

ج نیک بخت آنکه میرد بر اسلام وبدبخت آنکه میرد بر کفر

والطاعات والمعاصي امارات على ذالك س يا حبيبي ما معنى

وعبادتها وگناهان نشانهاست بران س ای دوست من چه معنی

النشر والبعث والحشر ج معنى البعث والنشر واحد وهو الخروج من القبور

نشر وبعث وحشر ج معنی بعث ونشر یک ست وآن برآمدن از قبرها

والحشر سوق الناس للحساب س يا سيد الاولياء من هم ج الاولياء

وحشر راندن آدمی برای حساب س ای سردار من اولیا کیستند ج آنها که اولیا

العلماء س يا مولانا اي شئ قال النبي صلى الله عليه وسلم في حق العلماء

عالمانند س ای سردار ما چه چیز فرمود نبی صلی الله علیه وسلم در شان عالمان

ج قال النبي صلى الله عليه وسلم في حقهم العلماء ورثة الانبياء وقال النبي صلى الله

ج فرمود پیغمبر صلی الله علیه وسلم در شان ایشان عالمان وارثان پیغمبران اند وفرمود

عليه وسلم من اراد النظر الى مجالس الانبياء فلينظر الى مجالس العلماء

علیه وسلم هر که قصد نظر کند سوی مجلسهای پیغمبران پس باید که ببیند سوی مجلسهای عالمان

وقال النبي صلى الله عليه وسلم من زار عالما فكانما زارني ومن صافح عالما

فكانما صافحني وقال النبي صلى الله عليه وسلم النظر الى وجه العالم عبادة

والنظر الى الكعبة عبادة والنظر الى المصحف عبادة والجلوس بين

يدي العالم عبادة والاكل معه عبادة وقال النبي صلى الله عليه وسلم

من خدم عالما سبعة ايام فقد خدم الله سبعة الف سنة واعطاه منزلة

الف شهيد وقال النبي صلى الله عليه وسلم ما من مؤمن يحزن

بموت عالم الا اعطاه الله ثواب الف عالم وشهيد وقال

صلى الله عليه وسلم يوم واحد مع العالم الذي يعلم الناس افضل

عند الله واعظم من عبادة مائة سنة وقال النبي صلى الله عليه وسلم

تعلم بابا من العلم ليعلم الناس اعطي ثواب سبعين صديق وقال ابن المبارك عجبت لمن

يطلب العلم كيف تدعوه نفسه لمكرمة فصل في ذكر فوائد عزيزة

الكتب السماوية التي انزلت على الانبياء عليهم السلام عددها انزلت مائة واربعة صحف

[illegible] ستون وصحف ابراهيم ثلثون وصحف موسى قبل التورية

[illegible] والتورية والانجيل والزبور والفرقان [illegible] انزل القرآن على النبي

صلى الله عليه وسلم انزل عليه في رمضان ليلة القدر [illegible]

وعشرين منه وانزل من اللوح المحفوظ جملة واحدة الى السماء الدنيا الى بيت

نازل کرده شد از لوح محفوظ همه یکبارگی سوی

العزة وانزل على النبي صلى الله عليه وسلم منجما بحسب الوقائع في نيف و عشرين

العزت و فرود آورده شد بر نبی صلی الله علیه وسلم پاره پاره موافق حالات در بست و اند

سنة س يا مولانا ومتى انزلت صحف ابراهيم ج انزلت اول ليلة من

السال س ای مالک من کی فرود آورده شد صحیفهای ابراهیم ج نازل کرده شد نخستین شب

رمضان والتوراة لست من رمضان والانجيل لثلاث و

رمضان و توریت برای ششم از رمضان و انجیل برای سه

عشرين من رمضان والزبور لثمان عشر من رمضان والاولى على المصر

بست وسوم از رمضان و زبور برای هژدهم از رمضان و بهترست

في كتب السماوية س يا شيخنا ومعنى هذه الكتب كلها في اي شيء ج معانيها

در کتابهای آسمانی س ای بزرگ ما و معنی این کتابها همه در کدام چیز است

كلها في القرآن ومعاني القرآن في الفاتحة ومعاني الفاتحة في البسملة

آن همه در قرآن است و معنیهای قرآن در سوره فاتحه است و معنیهای سوره فاتحه در بسم الله

ومعاني البسملة في بائها ومعاني الباء في النقطة ومعنى ذلك ان ذاته

و معنیهای بسم الله در بای او ست و معنیهای با در نقطه است و معنی آن اینکه برآینه ذات تعالی

نقطة الوجود المشتمل منها كل موجود س واي شيء انزل على النبي صلى الله

نقطه ایست که در گرفته است ازان هر موجود را س و کدام چیز نازل کرده شد بر نبی صلی الله

عليه وسلم اولا من القرآن ج انزل عليه اولا اقرأ باسم ربك الذي

علیه وسلم نخستین از قرآن ج نازل کرده شد بروی نخستین سوره اقرأ باسم ربک

خلق س واي شيء انزل اخرا ج انزل عليه اليوم اكملت لكم دينكم و

خلق س و کدام چیز نازل کرده شد آخر ج فرود آورده شد بروی امروز کامل کردم

اتممت عليكم نعمتي ورضيت لكم الاسلام دينا س يا سيدي وكم

و تمام کردم بر شما نعمت خود و پسند کردم برای شما اسلام را دین س ای سید من و چند است

عدد سور القرآن العظيم ج عددها مائة واربع عشر سورة س وكم

شمار سورهای قرآن بزرگ ج شمار آن یکصد و چهارده سوره است س و چند است

عدد كلمات القرآن ج عددها سبعون الفا واربعمائة وست

شمار لفظهای قرآن ج شمار آن هفتاد هزار و چهار صد و شش

وثلثون كلمة س وكم عدد جلالات القرآن ج عدد

و سی لفظ س و چند است شماره اللهات قرآن ج شمار

جملة آيات القرآن ستة آلاف وستمائة وأربع وتسعون جملة س يا مولانا وكم عدد
آيات‌ش ... وهزار وشش‌صد ونود وچهار است آیه است س ای آقای من وچند شمار
حروف القرآن جميعها ج ثلاثمائة ألف وعشرون ألفا ومائتان وواحد
حرفهای قرآن همه ج ... سیصد هزار وبیست هزار ودوصد وبیست ویک
وعشرون حرفا س يا سيدي وكم عدد نقط القرآن ج عددها مائة ألف
حرف است س ای سید من وچند است شمار نقطهای قرآن ج شمار آن یکصد ...
خمسة وخمسون ألفا وواحد وثمانون نقطة س وكم كان مدة نزول القرآن ج
... هزار ... ویک نقطه است س وچند بود درازی زمان فرود آمدن قرآن
يا أخي نزل القرآن كله إلى سماء الدنيا مرة واحدة من اللوح المحفوظ وجميعا
ای برادر فرود آمد قرآن همه بسوی آسمان دنیا یکبار از لوح محفوظ ...
من أوله إلى آخره في ثلاث وعشرين سنة بمكة ثلاث عشرة سنة بعد نزول الوحي وبالمدينة اثنا عشر
از اول آن ... در بیست وسه سال در مکه سیزده سال پس از شدن وحی ودر مدینه دوازده
سنة فصل في ذكر أفضل الأنبياء والأصحاب س يا سيدي من أفضل
سال فصل در ذکر بزرگ‌تر بودن پیغمبران واصحاب س ای سید من کیست بهترین
الخلائق ج أفضلهم نبينا محمد صلى الله عليه وسلم س ومن أفضل
خلائق ج بهترین آنها نبی ما محمد صلی الله علیه وآله وسلم است س وکیست بزرگترین
الملائكة ج أفضلهم جبرئيل وميكائيل وإسرافيل وعزرائيل عليهم
فرشتها ج بزرگترین آنها جبرئیل ومیکائیل واسرافیل وعزرائیل است
ثم من أفضل الأنبياء بعد النبي محمد صلى الله عليه وسلم ج أولو العزم
پس آن کیست بهترین پیغمبران بعد از محمد صلی الله علیه وسلم ج صاحب عزمها
ثم موسى ثم عيسى ثم نوح ثم بقية الأنبياء س ومن أفضل الصحابة رضي
پس آن موسی پس عیسی پس نوح پس باقی پیغمبران س وکیست بزرگترین یاران
الله تعالى عنهم أجمعين ج أفضلهم أبو بكر ثم عمر ثم عثمان ثم علي ثم
... بزرگترین آنها ابوبکر پس از آن عمر پس از آن عثمان پس از آن علی
العشرة المبشرة بالجنة س ومن أفضل التابعين ج أفضلهم أويس
پس آن باقی ده ... مژده داده شده به بهشت س وکیست بزرگترین تابعین ج بهترین آنها اویس
القرني اليمني س يا سيدي كم عدد الأنبياء ج عددهم مائة ألف وأربعة
قرنی یمنی س ای سید من چند است شمار پیغمبران ج شمار آنها صد هزار وبیست وچهار
وعشرون ألفا ... س ... ج ... ثلاثمائة وثلاثة عشر في رواية
هزار ... [illegible] ... رسولان از پیغمبران ... سیصد وسیزده در روایت

اربعة عشر ولا اوّلی عدم الحصر س وكم عدد اصحاب رسول الله
چهارده وبهترست حصر نكردن كس س وچند ست شمار یاران رسول خدا

ج عدد هو مائة الف واربعة وعشرون الفا عدد الانبياء والمرسلين
ج شمار آنها صد هزار وبست وچهار هزار الست مثل شمار پیغمبران ورسولان

س يا والدی ما الفرق بين المعجزة والكرامة ج يا ولدی الفرق
س ای پدر من چه جدائی است درمیان معجزه وكرامت ج ای فرزند من امتیاز

بينهما التحدی فی المعجزة وهی للانبياء والكرامة بلا تحدی للاولياء
میان هر دو ست معارضه كردن در معجزه ست وان برای پیغمبران ست وكرامت بلا معارضه كردن

فصل فی ذكر زوجة النبی صلی الله عليه وسلم و
فصل در ذكر زنان پاك نبی صلی الله عليه واله

اولاده وغير ذلك س يا شيخنا وما اسماء اولاد النبی صلی الله
وسلم اولاد اش وسوای آن س ای بزرگ ما وچیست نام فرزندان نبی صلی الله

عليه وسلم ج يا اخی اسمائهم القاسم والطاهر والطيب وابراهيم وفاطمة و
عليه واله وسلم ج ای برادرم نامها اوشان قاسم وطاهر وطيب وابراهيم وفاطمه و

رقية وزينب وام كلثوم س يا سيدی وكم عدد زوجات النبی صلی الله عليه و
رقيه وزينب وام كلثوم ست س ای سردار من وچند ست شمار زنان نبی صلی الله عليه واله وسلم

ج الاولی خديجة الكبری بنت الخويلد وعائشة بنت ابی بكر الصديق
ج نخستين خديجه وكبری دختر خويلد وعائشه دختر ابی بكر صديق

وحفصة بنت عمر بن الخطاب وسودة بنت زمعة وام سلمة بنت ابی امية
وحفصه دختر عمر پسر خطاب وسوده دختر زمعه وام سلمه دختر ابی اميه

ام حبيبة بنت ابی سفيان وصفية بنت حيی ابن اخطب وزينب بنت جحش
وام حبيبه دختر ابی سفيان وصفيه دختر حيی پسر خطب وزينب دختر جحش

وميمونة بنت الحارث وزينب ام المؤمنين بنت جحش واسماء بنت النعمان
وميمونه دختر حارث وزينب مادر مسلمانان دختر واسماء دختر نعمان

وريحانة بنت زيد وامراة من كلاب س يا سيدی من افضلهن
وريحانه دختر زيد وزنی از قوم كلاب س ای سردار من وكيست بهترين

ج فضلهن خديجة الكبری وعائشة الصديقة وافضل بنات
ج بهترين آنها خديجه كبری ست وعائشه صديقه وبزرگ ترين دختر

صلی الله عليه وسلم فاطمة الزهراء س يا مولانا ولم سميت زهراء
صلی الله عليه واله وسلم فاطمه زهرا ست رض س ای مالك ما وچرا نام كرده شده زهرا

ج لانها الو بحض قطس س ياحبيبي الجنة ماهي والنار ماهي ج اعلم ان الجنة

ج برای آنکه برآینه او خالص نیستند س ای دوست من بهشت چیست آن و دوزخ چیست آن ج بدانکه برآینه بهشت

دار الثواب لاهل الطاعات والنار دار العذاب لاهل المعاصي س يا سيدي

خانه ثواب است برای صاحب عبادتها و آتش خانه عذاب است برای صاحب گناهان س ای سردار من

وكم عدد طبقات النيران ج يا ولدي عدد طبقاتها سبع اعلاها جهنم

و چند است شمار درجهای آتش ج ای فرزند من شمار درجهای آتش هفت است برتر آنها جهنم

ثم تحتها لظى ثم الحطمة ثم السعير ثم سقر ثم الجحيم وفيها ابو لهب ثم

پس از آن زیرش لظی پس از آن حطمه پس از آن سعیر پس از آن سقر پس از آن جحیم است و در وی ابولهب پس

الهاوية وباب كل واحدة من داخل الاخر على الاستواء س كم عدد الجنان

از آن هاویه و دروازه هر یک از اندرون دیگرست برابری س چند است شمار

ج عددها سبع جنات متجاورة اوسطها وافضلها الفردوس وفوقها عرش

ج شمار آن هفت باغهاست قریب یکدیگر میانه اش و بهترینش فردوس است و بالای آن عرش

الرحمن وانهار الجنة تخرج منها وجنة المأوى ثم جنة الخلد ثم جنة النعيم

رحمان است و جویهای بهشت بیرون می آیند از و و جنت المأوی پس از آن جنت الخلد پس از آن جنت النعیم

ثم جنة عدن ثم دار السلام ثم دار الخلد س يا سيدي وهل الجنة والنار

پس از آن جنت عدن پس از آن دار السلام پس از آن دار الخلد س ای سردار من آیا بهشت و دوزخ

موجودتان الآن ام لا ج نعم موجودتان الجنة فوق السموات السبع وتحت

هر دو موجوداند این زمان یا نه ج بلی هر دو موجود اند بهشت بالای آسمانهای هفت است و

العرش والنار تحت الارضين السبع س يا مولانا وكم يكون سن اهل الجنة في

عرش و دوزخ زیر زمینهای هفت است س ای مولای ما و چند خواهد بود سن صاحب بهشت در

ج يا اخي يكون سن كل واحد ثلاث وثلثين على عظم آدم لا يزيدون ولا

ج ای برادر من خواهد بود سن هر یک سی و سه بنا بر بزرگی تن آدم عم زیاده شوند و نه

ينقصون لا ياكلون لجوع ولا يلبسون لبرد بل للتلذذ والتنعيم س يا سيدي

کم شوند نه خواهند خورد برای گرسنگی و نخواهند پوشید برای سردی بلکه برای لذت یافتن و آرام یافتن س ای سردار من

وكيف يكون عظم الكفار في النار ج يا حبيبي اجارنا الله واياك من ذلك يكون

و چگونه خواهد بود تنومندی کافران در آتش ج ای دوست من پناه دهد خدا ما را و شما را از آن خواهد بود

عظم الكفار الواحد منهم مثل ضرسه كمثل جبل وفخذه مثل ورقان جبل بالمدينة

تنومندی کفار یک از ایشان مثل دندان او همچو کوه و رانش مانند ورقان کوه که در مدینه است

س يا مولانا الكوثر ما هو ج يا ولدي هو حوض محمد صلى الله عليه وسلم عرضه

س ای مالک ما کوثر چیست آن ج ای فرزند من آن حوض محمد صلی الله علیه وآله وسلم است عرض آن

بين بصرة وصنعاء وطوله كذالك او دون ذلك وهو قبل دخول الجنة وعليه كيزان
در ميان بصره وصنعا هست ودرازی آن مثل آن یا کم از آن وان پيش از رفتن بهشت بروی آبخوره اند

اكثر من نجوم السماء س ومن يشرب منه ج يشرب منه من ايدي النبي
بيشتر از ستارهای آسمان س وكيست آن كه نوشد از وی ج نوشد از وی هر كه فرا آيد

واحبه آله واصحابه رض وللانبياء احواض كذالك وورد في الحديث الشريف س
دوست آل او را واصحاب او را رض وبرای پیغمبران حوضها اند مثل آن وارد شد در حدیث بزرگ س

الصراط ما هو ج يا ولدي الصراط جسر ممدود على متن جهنم يرد الاولون والاخرون
صراط چیست ج ای فرزند من صراط پلی است کشیده بر پشت جهنم آیند بر وی پیشینیان وپسینان

وهو ادق من الشعرة واحد من السيف س هل تمكن روية الله في الجنة
وآن باریکتر است از مو وتیزتر است از شمشیر س آیا تواند شد دیدن خدا در بهشت

ج نعم تحصل الروية للمسلمين بلا جهة لقوله تعالى وجوه يومئذ ناضرة الى ربها ناظرة
ج بلی حاصل خواهد شد دیدار مسلمانان را بدون طرف فرمودن آن برتر بسیار روان وز تازه

والكفار لا تحصل الروية لهم لقوله تعالى كلا انهم عن ربهم يومئذ لمحجوبون
وكافران حاصل نخواهد شد دیدار برای آنها برای فرمودن آن برتر چنین نیست هر آینه ایشان از پروردگار خود آن روز در حجاب

يا اخي وكيف يمر المسلمون والكافرون على الصراط ج يا محبي في الصراط
ای برادرم وچگونه گذرند مسلمانان وكافران بر صراط ج ای دوست

المسلمون يمرون على يمينه ويدخلون الجنة والكفار يمرون على يساره وفيه طريق
مسلمانان گذرند بر راست آن ودر آیند به جنت وكافران گذرند بر چپ آن

طبقات جهنم يدخلونها س وكيف يكون مرور الناس على الصراط ج يكون
در طبقات جهنم در آیند آنرا س وچگونه خواهد شد گذشتن آدمی بر صراط ج خواهد

مرورهم مختلفا فبعضهم يمر مثل البرق والريح والطير وبعضهم يمر حبوا وبعضهم
گذشتن شان رنگارنگ بعض آنها گذرد مانند درخش وباد وپرنده وبعض آنها گذرد

يمر على وجهه س يا والدي وكيف صورة الصراط ج يا ولدي طوله ثلاث الف سنة
بر روی خویش س ای پدر من وچگونه است صورة صراط ج ای فرزند من درازی آن سه هزار سال

صعود والف استواء والف هبوط صورته هكذا س يا والدي ومن يمر
هزار بالا رفتن وهزار هموار وهزار فرود آمدن وشکل آن این چنین است س ای پدر من كه خواهد گذشت

على الصراط اولا ج يمر عليه اولا خاتم النبيين محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم وامته
بر صراط نخستین ج گذرد بر وی نخستین ختم پیغمبران محمد برگزیده صلی الله علیه وآله وسلم

ثم عيسى وامته ثم ... وامته ثم نبينا نبيا حتى يكون اخرهم نوح وامته
ازان پس یک یک تا آخر ایشان نوح باشد و امت او

وفي اول الصراط جبرئيل وميكائيل في وسطه يسألان الناس عن عمرهم فيما افنوه
رو نندے کہ اما جبرئیل ومیکائیل درمیانہ آن سوال خواہند کرد آدمی را از عمر آنها در چہ چیز
وعن شبابهم فيما ابلوه وعن مالهم ماذا عملوا به س يا مولانا ومن يحاسب اولاً ج
ودر جوانی ایشان در چہ چیز گذشت وار کار ایشان چہ چیز ہست عمل کرد ند بدان س ای مالک ما کیست آن کہ حساب کند
اولاً جبرئيل لانه امين الله الى رسوله صلى الله عليه وسلم س يا
نخستین جبرئیل زیرا کہ البتہ او امانت خدا ست جانب رسول وصلی الله علیہ وسلم س ای
كم للقرآن اسماء من جانب الله تعالى ج يا ولدي للقرآن خمسين في القرآن س
چند ہست برای قرآن نامها از جانب خدای برتر ج ای فرزند من برای قرآن پنجاه نام ہست در قرآن س
ولم سمي القرآن نوراً ج سمي بذالك لانه يدل على غوامض الحلال والحرام و
وچرا نامیده شد قرآن بنور ج نامیده شد بآن زیرا کہ البتہ او آگاہی بخشد بر باریکی ہای حلال وحرام س
سمي بالبيان ج سمي بذالك لان فيه دلالة على الحق وهو من باب اطلاق المصدر
نامیده شد به بیان ج نامیده شد بآن زیرا کہ ہر آئینہ دروی رہنمایی ہست بر حق واو از قسم گفتن مصدر
على الفاعل مبالغة س لم سمي فرقاناً ج لانه فرق بين الحق والباطل
بر فاعل از رو مبالغہ س وچرا نامیده شد فرقان ج برای آنکہ البتہ او جدا کرد میان حق وناحق
عمر بالفاروق س ولم سمي شفاء ج لانه يشفي من الامراض القلبية كالكفر والجهل
عمر رضی بہ فاروق س وچرا نامیده شد شفا ج زیرا کہ البتہ او مر شفا دہد از بیماریہای دلی مثل کفر وجہالت
والغل والبدع ايضاً س يا مولانا ما تقولون في حق الائمة الاربعة ج يا اخي كل
وکدورت واز بدعی نیز س ای مولای ما چہ میگوئید در شان امامان چہار گانہ ج ای برادر
على الحق ويجب تقليد واحد منهم ولا يجوز تقليد غيرهم س يا حبيبي وما اسماءهم
انہا بر حق اند وواجب است پیروی یکی از ایشان ودرست نیست پیروی سوای ایشان س ای دوست من وچیست نامہا
ج يا اخي اسمائهم مالك ابن انس عالم المدينة وناصر الائمة مات
ج ای برادرم نامهای اوشان مالک پسر انس عالم مدینہ منوره ومدد گار امت وفات یافت
رضي الله عنه سنة تسع وسبعين ومائة وتلميذه ابو عبد الله محمد بن
بمدینہ راضی شود خدا ازو در سال یکصد وہفتاد ونہ وشاگردش ابو عبد الله محمد پسر
ادريس الشافعي نزيل مصر مات رضي الله تعالى عنه بها لاربع سنين
ادریس شافعی فرود آینده نیز وارد مصر مرد در راضی شود خدای برتر ازو در آن بر صد وچہار سال
وابو حنيفة النعمان ابن ثابت نزيل بغداد مات رضي الله تعالى عنهما
ہجری وابو حنیفہ نعمان پسر ثابت وارد بغداد وفات یافت راضی شود خدا از وے در آن
لخمسين ومائة سنة وفي تلمذته لمالك نزاع كما في تابعيته وابو عبد
پنجاه ویکصد سال ودر شاگردیت برای مالک نزاع ہست چنانکہ در تابعی بودنش

بن حنبل نزيل بغداد مات رضي الله عنه بها لاحد واربعين ومائتين وهو

پسر حنبل وارد بغداد مرد راضی شود خدا از او در آن شهر در دو صد و چهل و یک سال او

تلميذ الشافعي اتفاقا فيجب اعتقاد هو وانهم على الحق ومن تكلم عليهم بسوء يخشى

شاگرد شافعی است باتفاق پس واجب است اعتقاد او و البته ایشان بر حق اند و هر که سخن گوید برایشان به بدی بترسد

عليه سوء الخاتمة نعوذ بالله من ذلك وكذلك يجب اعتقاد الخير في كل الصحابة

بر او بدی انجام پناه می خواهیم بخدا از آن و همچنین واجب میشود اعتقاد بهتری در شان هر صحابی

والتابعين وانهم على الحق رضي الله عنهم اجمعين س يا مولانا ما معنى السنة

و هر تابعی و البته ایشان بر راه راست اند راضی شود خدا از ایشان همه س ای مولای ما چه معنی سنت

والجماعة ج اعلم ان السنة طريق النبي صلى الله عليه وسلم والجماعة طريق الصحابة رضي

و جماعت است ج بدان که هر آینه سنت راه نبی صلی الله علیه وسلم و جماعت طریق اصحاب راضی شود

الله عنهم اجمعين س يا اخي لم لا تحاسب نفسك ج يا حبيبي لا اعرف محاسبة

خدا از ایشان همه س ای برادرم چرا محاسبه نکنی نفست را ج ای دوست من البته من نمی شناسم

النفس س يا ولدي محاسبة النفس بان تنظر الى اعمالك حسنها وقبيحها بان تترك

نفس س ای فرزند من محاسبه نفس بدین طور است که نگاه کنی سوی کارهایت خوب آن ها و زشتی بدین

القبيح وتفعل المليح س يا شيخي كيف الوصول الى طريق ذلك ج الوصول الى ذلك

وجه که گذاری بد و کنی نیک س ای بزرگ من چگونه است رسیدن تا طریق آن ج رسیدن تا آن بدین طور

بان تحاسب نفسك حتى تريح الملئكة الكاتبون لاعمالك بان تحاسبها كل يوم وليلة

که حساب کنی نفس خود را تا آنکه آرام گیرند فرشتهای نویسندگان برای کارهای تو باین طور که حساب کنی از او هر روز و شب

كل جمعة ثم كل شهر ثم كل وقت ويوم س يا مولانا وما الفائدة في كل ذلك ج الفائدة

هر جمعه پس از آن هر ماه پس از آن هر وقت و هر روز س ای مولای ما چه فایده است در همه آن ج فایده در آن

ذلك بان تحمد الله على توفيقه للطاعات وتستغفره من سيئاتك س يا سيدي وما الطريق

بدین طور که حمد کنی خدا را بر توفیق او برای عبادات و آمرزش خواهی او را از بدیهایت س ای سردار من و چه طریق

في سهل محاسبة النفس ج يا ولدي اسهلها وافضلها واقربها للسالك ان تحاسب على

آسان است در حساب کردن نفس ج ای فرزند من آسان ترش و بزرگترش و نزدیک ترش برای سالک این است که

كل فعل قبل الاقدام وعلى الفعل عليه حتى تعرف حكم الله فيه خيرا كان او شرا ثم تحسب

هر کار پیش سبقت کردن برکار کردن بر آن تا آنکه شناسی حکم خدا را در او نیک باشد یا بد بعد از آن بگیرد

عليها حساب الاخرة فما كان خيرا افعلته وما كان شرا اتركته س يا اخي ما الفائدة

حساب آخرت و انجام پس هر چه باشد نیکو کنی او را و هر چه باشد بد گذار او را س ای برادرم چه فایده است

في ستر او كتم القبيح ج يا صاحبي الفائدة فيه ظاهر ما كتمه العيان فالله حين امرهم الستر انهما

در سوال قبیح ج ای یار من فائده است ظاهر الخبر که پوشیدند او را بندگان در دنیا ...

بفعل الطاعة كالايمان وترك المعاصي كالكفر نيباهي الله تعالى الملئكة
بكردن فرمان برداري مثل ايمان وگذاشتن گناهان مثل كفر تا فخر كند خداي برتر فرشتگان را
باهل الطاعات وليخضعهم عنده ولا فالحق سبحانه وتعالى عالم بكل شيء
به صاحب عبادتها رسوا كند او شان را نزد آنها وگرنه پس حق سبحانه وبرتر دانا است به هر چيز
كان وما يكون ان لو كان كيف يكون س يا مولانا سؤال القبر وتنعيمه وعذابه
شد و آنچه شود و ديگر اگر باشد چگونه باشد س اي سردار ما پرسيدن گور ونعمت آن وعذاب
هو خاص باحد او عام ج يا اخي سؤال القبر هو عام لكل انسان مسلما كان او كافرا ولو
خاص است بكسي يا عام ج اي برادرم سؤال گور عام است براي هر آدمي مسلمان باشد يا كافر
يقبر س يا سيدي والعذاب والتنعيم للروح والبدن يكون ام لا ج يا ولدي
در گور نهاده نشود س اي سردار من ورنج وراحت براي روح وتن خواهد يا نه ج اي فرزندم
هما للروح والبدن معا س يا مولاي وهل تعاد الاجسام والاعراض والاعيان
آن هر دو براي روح وتن همراه است س اي مولاي من آيا باز آورده شود جسمها وعرضها وعينها
ام لا ج يا ولدي البتة الكل تعاد س يا والدي الجسم والاعراض و
يا نه ج اي فرزند من ضرور همه باز آورده شود س اي پدر تو جسم و اعراض و
الاعيان ما هي ج يا ولدي الجسم هو الجوهر القابل للانقسام والاعراض
اعيان چه ماهيت دارد ج اي فرزند من جسم قائم بذات خود پذيرنده بخشش شدن است و اعراض
هي القائمة بالاجسام التي يطول بقاء نوعها كالبياض والسواد والتي لا يطول
آن قائم بجسمها است يكي آنست كه دراز شود پاينده نوع او مثل سفيدي وسياهي و آنست كه دراز نبود
بقاء نوعها كالعلم والجهل والعرض ما يقوم بغيره س يا اخي ما الفرق
پايندگي نوع او مثل علم وجهل و عرض آنست كه قائم شود بغير خود س اي برادرم چه فرق است
بين الامل والتمني فبين في ذالك جزاك الله خيرا ج الفرق بينهما ظاهر وهو
ميان امل و تمني شناسا كن مرا جزا دهد ترا خداي نيك ج جدائي ميان هر دو پيدا است و آن
الامل طلب ما تقدم له سبب والتمني طلب ما لم يتقدم له سبب ففي الحديث
كه امل جستن چيزي كه پيش شد براي آن سببي و تمني جستن چيزي كه مقدم نشد براي او سببي پس در حديث
الشريف لا يزال قلب الكبير شابا في حب اثنين حب الدنيا وطول الامل في
بزرگ هميشه مي ماند دل پير جوان در محبت دو چيز محبت دنيا و درازي امل و در
طول الامل سر لطيف لانه لولا الامل ما تهنى احد بالعيشة ولا طابت نفسه
طول امل رازي باريك است زيرا كه البته حال اينست كه اگر نبودي امل لذت نيافتي كسي به زيست خود و خوش نشدي
ان يشرع في عمل من الدنيا والمذموم الاسترسال فيه وعدم الاستعداد للآخرة
اينكه ابتدا كند در كاري از دنيا و بد است گذاشتن خود در او و نه آماده شدن براي آخرت

بالاعمال الصالحة س یاسیدی الرجا ما معناه ج یا اخی الرجا هو لغةً وعرفاً

تعلق القلب بمرغوب فی حصوله فی المستقبل مع الاخذ فی اسباب الحصول حتی یمتاز

عن الطمع س یا اخی التمنی ما هو ج التمنی طلب الامر المحبوب المستقر المضاف للکنه

مع عدم الاخذ فی اسبابه وهو مذموم واما التمنی فهو طلب ما لا طمع فیه کلیت الشباب

یعود یوماً فاخبره بما فعل المشیب فان عوده مستحیل او ما فیه عسر کقول العدم

الا لیس لیت لی مالاً فاحج منه فان حصول المال ممکن لکن فیه عسر س یا اخی

ما معنی الثواب ج یا سیدی معناه مقدار من الجزاء یعلمه الله تعالی تفضل

لمن شاء من عباده فی نظیر اعمالهم الحسنه بمحض اختیاره س یا اخی درجات

الاخلاص کم هی ج اعلم بان درجاته ثلاث علیا ووسطی وادنی فالعلیا ان یعمل

العبد لله وحده امتثالا لامره وقیاما بحق عبودیته والوسطی ان یعمل للثواب

الآخرة والادنی ان یعمل للاکرام فی الدنیا والسلامة من آفاتها وما عدا هذه

الثلث فهو من الریا وان تفاوتت افراده س یا شیخی ما معنی التوفیق ج

یا ولدی معناه خلق قدرة الطاعة فی العبد واما معنی الخذلان فهو خلق

القدرة علی المعصیة س یا سیدی وما الاسرار فی لا اله الا الله ج یا اخی سر لطیف

فی انها ای جمیع حروفها جوفیة ولیس حرف شفوی اشارة الی الاتیان بها من خالص الجوف

لقوله صلى الله عليه وسلم من قال لا اله الا الله خالصا مخلصا من قلبه دخل

برای قول آن حضرت صلی الله علیه وسلم هر که گوید نیست معبودی مگر خدا خالص اخلاص کننده از دل درآید

الجنة ومنها ان فيها يس حرف معجم اشارة الى التجرد من كل معبود سواه و

بهشت را و بعض از آن آنست که در وی بیست حرف نقطه دار اشاره است سوی کناره گشتن از هر معبود غیر او

يدل لذلك قوله صلى الله عليه وسلم اتاني جبرئيل فبشرني ان من مات من امتي

و دلالت میکند برای آن قول او صلی الله علیه وسلم آمد نزد من جبرئیل پس خوشخبری داد مرا که هر که بمیرد از امت

لا يشرك بالله شيئا دخل الجنة قلت وان زنا وان سرق قال وان سرق وان زنا ومنها

انبازی نکند بخدا چیزی را در آید بهشت را گفتم اگرچه زنا کرده و اگرچه دزدی کرده گفت اگرچه دزدی کرده و اگرچه زنا کرده

اثنى عشر حرفا كشهور السنة ومنها اربعة حروم وهي الجلالة حرف فرد ولله

و بعض از آن آنست که دوازده حرف است مانند ماههای سال و چهار از آن حرم است و آن موسوم بجلالت

سرد وهي افضل كلماتها كما ان اشهر الحرم افضل شهور السنة يعني خلاف

پیوسته و آن کلمه بزرگ‌ترین کلمه‌ها است چنانکه ماههای حرم بزرگ‌ترین ماههای سال است مراد سوای

رمضان فمن قالها مخلصا كفرت عنه ذنوب سنة كما ورد عن السلف

رمضان پس هر که گفتش اخلاص کننده محو کرده شد از وی گناهان یکسال چنانکه وارد شده از گذشتگان

ومنها ان الليل والنهار اربعة وعشرون ساعة وهي محمد رسول الله اربعة

و بعض از آن این که الیته شب و روز بیست و چهار ساعت است و آن محمد رسول الله

وعشرون حرفا كل حرف منها يكفر ذنوب ساعة فصل وفيه فوائد

چهار حرف است هر یک حرف از آن محو کند گناهان یک ساعت — این فصل در بیان فوائد

عظيمة وامور عجيبة الاول نقل عن بعضهم انه راى في جزيرة

بسیار و کارهای عجایب — نخستین این است که نقل کرده شد از بعض مردمان

شجرة عظيمة لها ورق كبير طيب الرائحة مكتوب فيه بالحمرة والبياض في

او دید درختی بزرگ برای آن برگ‌ها است کلان خوشبودار نوشته در وی بسرخی و سفیدی در

الخضرة كتابة بينة واضحة خلقة ابتدعها الله تعالى في الورقة مكتوب

سبزی تحریر ظاهر کشاده از روی پیدایش و آفرینش خدای بر برگی نوشته

ثلثة اسطر الاول لا اله الا الله والثاني محمد رسول الله والثالث ان الدين

سطرها نخستین لا اله الا الله است دوم محمد رسول الله است و سوم هر آینه دین نزد خدا

عند الله الاسلام ونقل ابن مرزوق في شرح البردة عن عبد الله بن صوحان قال

اسلام است و نقل کرد پسر مرزوق در شرح برده از عبد الله پسر صوحان

عصفت بنا ريح ونحن في لجج بحر الهند فارسينا جزيرة فرأينا فيها وردا احمر

تند شد بما بادی و ما در امواج در دریای هند بودیم پس رسیدیم در جزیره

وفيه مكتوب بالابيض لا اله الا الله محمد رسول الله وورق ابيض مكتوب عليه

ودرو نوشته بخط سفید لا اله الا الله محمد رسول الله وبرگ سفید را نوشته بر او

بالاصفر براءة من الرب الرحيم الى جنات النعيم لا اله الا الله محمد رسول الله وذكر

بخط زرد دست آویز بخشش است از رب مهربان سوی بهشتهای نعمت لا اله الا الله محمد رسول الله وذکر

بعضهم انه اصطاد سمكة مكتوب على جنبها الايمن لا اله الا الله وعلى جنبها الايسر محمد

کرد بعض مردم اینکه بر آینه او شکار کرد ماهی نوشته به پهلوی راست آن لا اله الا الله و بر پهلوی چپ آن محمد

رسول الله فلما رايته القيتها في البحر احتراما لها وذكر بعضهم انه قال ركبت في

رسول الله پس هرگاه دیدمش انداختمش در دریا برای عزت آن و ذکر کرد بعض آنها اینکه بر آنکه او گفت

بحر المغرب ومعنا غلام معه شص فادلاها في البحر فاصطاد سمكة قدر شبر

سوار شدم در دریای مغرب همراه ما غلامی است با او شستی پس فرو هشت آن را در دریا پس شکار کرد یک ماهی اندازه یک بدست

فنظرناها فاذا مكتوب بالاسود على اذنه اليمنى لا اله الا الله وعلى قفاها وخلف

پس دیدیم او را پس ناگاه نوشته بخط سیاه بر گوش راست او لا اله الا الله و بر پس گردنش و پس

اذنها محمد رسول الله فقذفناها في البحر وعن ابن عباس رضي الله تعالى عنهما

گوشش محمد رسول الله پس انداختیم او را در رود دریا و از عبد الله بن عباس راضی شود خدا ازیشان

قال كنا عند رسول الله صلى الله عليه وسلم فاذا بطائر في فمه لؤلؤة خضراء

فرمود بودیم نزد رسول خدا صلی الله علیه وسلم پس ناگاه نظر کردیم به پرنده در دهن او مروارید سبز

فالقاها فاخذها النبي صلى الله عليه وسلم فوجد دودة خضراء مكتوب عليها

پس انداخت او را پس گرفتش نبی صلی الله علیه وسلم پس یافت کرمی سبز نوشته بر او

بالاصفر لا اله الا الله محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم قال الحافظ عن بعضهم

بخط زرد لا اله الا الله محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم گفت حافظ از بعض آنها

ان شجرة ببعض بلاد الهند لها ورق اخضر وعلى كل ورقة مكتوب بخط

اینکه درختی هست در بعض شهرهای هند برای آن برگهای سبز است و بر هر برگ نوشته است بخطیکه

اشد خضرة من لون الورق لا اله الا الله محمد رسول الله وكان اهل تلك

سخت تر است از روی سبزی از رنگ برگ لا اله الا الله محمد رسول الله و بودند اهل آن

البلاد وثنيين وكانوا يقطعونها ويعفون آثارها فترجع الى ما كانت عليه

شهر بت پرستان و می بریدند او را و محو میکردند نشانهای او را پس باز می گردد سوی آنچه که بود در آن

في اقرب وقت فاذابوا الرصاص وجعلوه في اصلها فخرج من حول الرصاص

در نزدیکترین هنگام پس گداختند ارزیز و کردندش در بیخ او پس برآمد از گرداگرد ارزیز

الغصن على كل فرع لا اله الا الله محمد رسول الله فصاروا يتبركون ويستشفون بها

شاخها بر هر شاخ لا اله الا الله محمد رسول و شدند که برکت می گرفتند و شفا می خواستند بآن

من المرض اذا اشتد ويخلقونها بالزعفران واجل الطيب عن ذلك ومما ذكر
از بیماری هرگاه سخت شود و خوشبوی گردند اورا به زعفران و بزرگ ترین خوشبوی و از آن که بیان کرد
بعضهم انه كان بطبرستان قوم يقولون لا اله الا الله وحده لا شريك له و
بعضی ایشان اینکه البته بود در طبرستان گروهی گویند لا اله الا الله وحده لا شریک له و
لا يقرون لمحمد صلى الله عليه وسلم بالرسالة وحصل بينهما فتنتان ففي يوم شديد
اقرار نکنند برای محمد صلی الله علیه وسلم به رسالت و حاصل شد دو فتنه پس در روزی سخت
ظهرت سحابة شديدة البياض فطفقت تنشأ حتى اخذت ما بين الخافقين و
نمودار شد ابری نهایت سفید پس آغاز کرد که پیدا می شود تا اینکه گرفت درمیان شرق
احالت ما بين السماء والبلد فلما كان وقت الزوال ظهر في السحاب خط واضح
و مغرب و بپایان آمد در آسمان و شهر پس هرگاه شد وقت زوال ظاهر شد در ابر خط واضح
لا اله الا الله محمد رسول الله فلم تزل كذلك الى وقت العصر فتاب كل من كان
لا اله الا الله محمد رسول الله پس همواره بود مثل آن تا وقت عصر پس توبه کرد هر که
افتتن واسلم اكثر من كان في البلد من اليهود والنصارى وذكر بعضهم انه قال رايت
بود از فتنه شده و اسلام آورد بسیار کسی که بود در شهر از یهود و نصاری و ذکر کرد بعض مردم که
ببلد من بلاد افريقية بالمغرب رجلا بياض عينه اليمنى من اسفل مكتوب
او گفت دیدم در شهری از شهرهای افریقیه در مغرب مردی را در سفیدی چشم راست او از زیر نوشته بود
بعرق احمر كتابة مليحة محمد رسول الله قال الشعراوي رحمه الله تعالى في كتابه
رگ سرخ تحریر نمکین محمد رسول الله گفت شعراوی رحم کند او را خدای تعالی در کتاب
لواقح الانوار القدسية في قواعد السادة الصوفية ان شخصا اتاه برأس
خود مسمی لواقح الانوار القدسیه فی قواعد السادة الصوفیه هر اینکه شخصی آورد او را سر
خروف مشوية فاكل جلدها فراى مكتوبا بالخط الالهي فوق الحاجبين لا اله
گوسپند بریان پس خورد پوست او را پس دید نوشته بخط الهی بر بالای دو ابرو لا اله
الا الله محمد رسول الله ارسله بالهدى ودين الحق يهدي به من يشاء من عباده وهذا اعلام
الا الله محمد رسول الله فرستاد خدا او را به رهنمای و دین راست راه نماید بسبب آن هر کرا خواهد از بندگان برای
النبوة لو لم يكن دليل على صحة شرع المصطفى صلى الله عليه وسلم الا هذا لكفى وعن عمارة
ست اظهار نبوت اگر نبود دلیلی بر درست بودن شریعت مصطفی صلی الله علیه وسلم الا همین بس بود این کتاب و از
انه وجد بطيخة صفراء عليها خطوط شتى بالبياض خلقة ومن جملة الخطوط
گروهی آمده است که آنها یافتند خربزه زرد بود و نشانهای پراکنده بچیزهای سفید از روی پیدایش و از جمله
كتب بالعربي في جنبها الله وفي الاخر احمد لا يشك فيه عالم بالخط وانه وجد
نوشته شد بعربی بپهلوش الله و در دیگر احمد شبهه نکند در رو دانا بخط عربی و البته یافت

في سنة سبع وتسعين وثمان مائة حبة عنب فيها خط بارع بلون اسود
در سال هفت ونود وهشتصد یک حبه انگور در وی یک خط فایق برنگ سیاه

محمد المقنع بكسر النون المسنى اي التبع للانبياء فكان آخرهم قال ابن مرزوق ويقال
محمد نقنع زیر نون تشدید کرده شده یعنی پس آینده برای پیغمبران پس بود آخر ایشان گفت

ان مما اكرم به الادمي ان كانت صورته على شكل كتب هذا اللفظ فالميم الاول رأسه
گفتند بعض از آن چیزی که گرامی کرده شد بدان آدمی اگر باشد صورت او بر شکل که نوشته شده این لفظ

والحاء جناحه والميم عجزه والدال رجلاه قيل ولا يدخل النار من يستحق
و حا بازوی او و میم سرین او و دال دو پای او گفته شد و در نیاید بآتش هر مستحق

اعاذنا الله منها الا ممسوخ الصورة اكراما لصورة اللفظ الثالثة قيل انه ورد
پناه دهد ما را خدا از آن مگر تبدیل کرده شده صورت برای تعظیم صورت لفظ سوم گفته شد

الى مصر نصراني من نفرنج سار ليمتحنا المسلمين قال معي شبهة فان ازلت
حال آنست که آمد مصر نصرانی از فرنگ برسان آزمایش کنان برای مسلمانان گفت همین شکی است پس اگر

اسلمت فعقد له مجلس في الكاملية ورأس العلماء اذ ذاك الشيخ عز الدين
تمام از اسلام آوردم پس منعقد شد برای او مجلسی کامل و سردار عالمان آنزمان شیخ عز الدین

ابن عبد السلام فقال النصراني اهل الافضل عندكم المتفق عليه او المختلف فيه
پسر عبد السلام پس گفت نصرانی آیا بزرگتر نزد شما چیزیست که بر وی اتفاق است یا

فقال الشيخ عز الدين المتفق فقال النصراني فقد اتفقنا نحن وانتم على نبوة عيسى واختلفنا
پس گفت شیخ عز الدین آنکه بر وی اتفاق است پس گفت نصرانی پس البته اتفاق کردیم ما و شما بر پیغمبری عیسی

في محمد فيلزم انه عيسى افضل من محمد صلى الله عليه وسلم وان تتبعوه فقال ان الشيخ
و اختلاف کردیم در شان محمد پس لازم می آید اینکه عیسی بزرگتر است از محمد صلی الله علیه وسلم و اینکه

اطرق ساكتا من اول النهار الى آخر الظهر حتى ارتج المجلس واضطرب اهله ثم رفع الشيخ
پیروی کنید او را پس شیخ سرنگون خاموش از ابتدای روز تا آخر ظهر تا آنکه جنبید مجلس و مضطرب شدند اهل مجلس

رأسه فقال اي عيسى اتعني الذي قال لبني اسرائيل ومبشرا برسول يأتي من بعدي اسمه
سر خود را پس گفت کدام عیسی را قصد میکنی آنکه گفت برای بنی اسرائیل و خوشخبری دهنده برسولی آید پس از من

احمد فهو الذي توافق على نبوته ويلزمنا ان نتبعه فيما قال وتؤمن باحمد الذي بشر به
احمد پس آن اوست که اتفاق است بر نبوت او و لازم آید ما را اینکه پیروی او کنیم در هرچه فرمود و تو ایمان آری

وان كنت تعني عيسى آخر لم يقل ذلك فنحن لا نؤمن به ولا نوافقك عليه فافحم
و اگر هستی که قصد میکنی عیسی دیگر که نگفت این قول پس ایمان نداریم باو و نه موافقت کنیم بر آن پس قایم کرد

عز الدين واسلم النصراني انتهى مناجاة الهي بسطت يد الفاقة
دلیل عز الدین و اسلام آورد نصرانی آخر شد راز گفتن با خدا دراز کردم دست درویشی

...... بنیک ... الا انکسار و وقفت بالباب
بسبب ... و شکستگی و استادم بر در
توسلت بالاحباب فاجب سؤالی و لا تخیب آمالی و السامعید
ذریعه ساختم بدوستان تو پس قبول کن سوال مرا و نا امید مکن آرزوهای من و سامعا شرا
فی کل وقت وحین الٰهی لو لم ترد القبول لما علمتنا السوال
در هر وقت و هر زمان معبود من اگر نه قصد می کردی پذیرائی را البته نمی آموختی ما را سوال
ولو ماشئت العطا لما اطلقت المقال فاجب دعانا اللهم
و اگر نخواستی بخشیدن هر آینه نمی گذاشتی گفتن را پس قبول کن دعای ما را خدایا
اقسم لنا من خشیتک ما تحول بیننا و بین معصیتک ومن
قسمت کن برای ما از خوف خود آنقدر که حائل و مانع شود میان ما و میان نافرمانی تو واز
طاعتک ما تبلغنا به جنتک ومن الیقین ما تهون به علینا
فرمان بری آنقدر که رسانی بان بهشت خود را و از یقین آنقدر که آسان شود ...
مصائب الدنیا اللهم انا نسئلک من خیر ما سالک منه
دنیا خدایا البته ما سوال میکنیم از نیکوی آنچیز که سوال کرد
نبینا محمد صلی الله علیه وسلم ونعوذ بک من شر ما
ازان پیغمبر ما محمد صلی الله علیه وسلم و پناه می خواهیم بتو از بدی آنچه
استعاذک منه نبینا محمد صلی الله علیه وسلم
که پناه خواست از وی نبی ما محمد صلی الله علیه وسلم
اللهم انا نسئلک العفو والعافیه والمعافات الدائمة فی الدین
خدایا هر آینه ما سوال میکنیم از تو بخشش و آرام و درگذر دائمی در دین
والدنیا والاخرة
و این جهان و آن جهان

تمت ... بالخیر

رباعی

سر مد گله اختصار میباید کرد	یک کار ازین دو کار میباید کرد
یا تن برضای دوست میباید داد	یا قطع نظر زیار میباید کرد

